

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Průvodce slovesy slovní zásoby HSK 5

HSK 5 Vocabulary Verb Guide

OLOMOUC 2021 Lukáš Slaviček

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Michaela Zahradníková, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a uvedl veškeré použité
prameny a literaturu.

Olomouc:

Podpis: _____

Anotace

Bakalářská práce se zabývá slovesy slovní zásoby zkoušky HSK 5, překladu, porovnání s podobnými výrazy a příklady užití. Práce má dvě části, teoretickou a praktickou. Před teoretickou částí jsou uvedeny metody a materiály, které byly použity při psaní práce. V teoretické části je blíže představena zkouška HSK 5, její průběh a obsah. V další kapitole teoretické části budou představena česká, čínská slovesa a synonyma. Na závěr bude ukázáno jedno heslo z praktické části. Praktická část se věnuje podrobnějšímu rozboru srovnávaných sloves.

Klíčová slova: Zkouška HSK, HSK 5, slovesa, synonyma, rozbor

Poděkování

Rád bych poděkoval Michaele Zahradníkové, Mgr. Ph.D. za to, že se ujala vedení mé práce a za její podnětné připomínky, které mi během práce poskytovala.

Obsah

Seznam tabulek	6
Ediční poznámka	7
1. Úvod.....	8
2. Metody a materiály	9
2.1 Metody	9
2.2 Materiály	10
3. Teoretická část.....	13
4. Zkouška z čínštiny jako cizího jazyka	13
4.1 Zkouška HSK 5.....	14
4.2 Další zkoušky z čínštiny jako cizího jazyka	16
5. Porovnání českých a čínských sloves	18
5.1 České sloveso.....	18
5.2 Čínské sloveso	18
6. Synonyma.....	19
7. Struktura hesla	21
8. Praktická část	22
9. Číslovaný seznam	70
10. Závěr.....	73
11. Resumé	75
11. Seznam literatury	76

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Porovnání jednotlivých úrovní HSK s CEFR

Tabulka č. 2 – Popis jednotlivých částí zkoušky HSK 5

Tabulka č. 3 – Počet bodů za jednotlivé části zkoušky HSK 5

Ediční poznámka

Text v čínštině je napsán ve zjednodušených čínských znacích 简体字 jiǎntǐzì. Pro zápis čínských sloves do latinky byla použita čínská standardní transkripce pinyin 拼音 pīnyīn s tónovými značkami.

1. Úvod

V dnešní době patří ke studiu jazyka mimo jiné i jazykové zkoušky. Účastníci těchto zkoušek se mohou na základě splněné úrovně ucházet o příslušné pracovní pozice či žádat o zahraniční stipendia. Vyjma evropských jazyků, jako jsou např. angličtina či němčina, se v poslední době zvýšil zájem i o zkoušku z čínštiny jakožto cizího jazyka. Po úspěšném složení zkoušek mohou být účastníci kromě jiného přijati na čínské univerzity. V této práci bude popisována zkouška z čínštiny – konkrétně znalostní úroveň 5. Tato úroveň byla zvolena z důvodu dostatečného počtu sloves k rozboru.

K osvojení cizího jazyka a k úspěšnému zvládnutí jazykové zkoušky patří – kromě např. znalosti gramatiky – i studium slovní zásoby. Znalost a schopnost správně používat slovní zásobu patří k základním předpokladům, stavebním kamenům každého jazyka. Jedním z těchto pomyslných stavebních kamenů jsou také slovesa.

Slovesa jsou důležitým slovním druhem v každém jazyce. Zaslouží si pozornost, jelikož tvoří jádro výpovědi. Počet sloves, která známe, a schopnost je odlišit od podobných výrazů ovlivňují naši možnost se v daném jazyce vyjádřit. Čínská slovesa se v porovnání s českými nečasují [1, s. 41]. Podobně jako slovesa i synonyma mohou být výzvou k učení se novým jazykům. Zahraniční studenti jsou si často nejistí, protože nevědí, které slovíčko použít [2, s. 4]. Z tohoto důvodu jsem si k porovnání vybral slovesa s podobnými významy. Vybraná slovesa budou rozebrána za pomoci slovníkových hesel, gramatických příruček a učebnic, jež slouží k přípravě na zkoušku HSK 5. V teoretické části práce bude představena zkouška HSK, rovněž zde bude uvedena základní charakteristika českých i čínských sloves a synonym.

Cílem mé práce bude podrobněji popsat vybraná slovesa, poukázat na rozdíly v jejich použití a vytvořit příručku v češtině, ve které si student na dané úrovni může dohledat rozdíl s významově podobným slovesem, překlad, použití ve větě a kolokace. Z tohoto důvodu je část týkající se rozboru sloves formátována odlišně, jejím cílem je praktické využití studenty. Na konci práce se nachází očíslovaný seznam sloves sloužící pro lepší orientaci a dohledání jednotlivých sloves v příručce.

2. Metody a materiály

Následující kapitola se skládá ze dvou částí. V první části bude vysvětleno, jak probíhalo vybírání hesel do praktické části. Druhá část se věnuje použitým materiálům a způsobu vybírání jednotlivých slovních spojení a příkladových vět.

2.1 Metody

Společnost Hanban má na svých oficiálních webových stránkách k dispozici seznam slovní zásoby k daným úrovním zkoušek HSK. Požadovaná slovní zásoba ke zkoušce HSK 5 je 2 500 slovíček. Z těchto 2 500 slovíček je 1 300 nových. Zbylých 1 200 je požadovaná slovní zásoba pro úrovně HSK 1–4. V seznamu nejsou u jednotlivých slovíček vyznačeny slovní druhy. Jelikož se práce zabývá slovesy, byla nutná jejich identifikace v nové slovní zásobě, která obsahovala výše zmíněných 1 300 slovíček. K jejich identifikaci posloužily níže uvedené příručky HSK 5, ve kterých jsou jednotlivé slovní druhy označeny.

新 HSK 词汇突破 5 级 [Xin HSK cihui tupo 5 ji HSK 5 Vocabulary] [3]

HSK 标准教程 5 上 [HSK biao zhun jiao cheng 5 shang HSK Standard Course 5 A]“ [4]

HSK 标准教程 5 下 [HSK biao zhun jiao cheng 5 xia HSK Standard Course 5 B] [5]

新 HSK 词汇 精讲精练 (五级) [Xin HSK cihui jing jiang jing lian (wu ji) Vocabulary for new HSK level 5] [6]

Příručky HSK 5 jsou učební materiály sloužící studentům čínštiny nebo komukoli, kdo se chce o jazyk zajímat. V příručkách se nachází slovní zásoba dané úrovně a u slovíček jsou zpravidla uvedena slovní spojení a příkladové věty, aby student či případný čtenář pochopil význam slovíčka v kontextu. Velké množství příruček HSK 5 poskytuje i cvičné testy, krátké texty či nahrávky pro procvičení poslechu. U slovíček bývají také zpravidla označeny slovní druhy.

Jak již bylo výše zmíněno, v příručkách jsou jednotlivá slovíčka zpravidla označena slovními druhy. Pomocí příruček bylo z nové slovní zásoby o 1 300 slovíčkách vybráno přibližně 490 sloves. Ze 490 sloves bylo na základě níže uvedených kritérií vybráno **87** hesel. Jedno heslo sestává z porovnání dvou či více sloves. Porovnání vycházela ze

slovníku 1 700 对近义词语用法对比 [1 700 Dui jinyici yuyongfa duibi 1 700 Groups of frequently used Chinese synonyms] [2].

1 700 Groups of frequently used Chinese synonyms [2] je slovník určený pro studenty čínštiny, osoby čínského původu nebo Číňany žijící v zahraničí. Zaměřuje se na slovíčka, která zahraniční studenti často chybně zaměňují kvůli podobnému významu. Jde tedy o slovník slov přibližného významu. Ve slovníku je přes 1 700 hesel. Jedno heslo se skládá z porovnání dvou a více slovíček. Jsou u nich uvedena pořadová čísla, znaky, pinyin a anglické překlady. Slovíčka jsou zpravidla označena slovními druhy. Dále následují jednotlivá slovní spojení zasazená do tabulky, na kterých je představeno, v jakém případě použít které slovíčko. Po slovních spojeních následuje popis toho, v čem jsou slovíčka odlišná, na závěr jsou uvedeny příkladové věty.

Jak již bylo dříve řečeno, výsledných hesel je **87** a každé sestává z porovnání dvou či více sloves. Tato slovesa byla setříděna do skupin podle následujících kritérií a pro přehlednost byla rozdělena na **primární** a **sekundární**.

Primární – patří sem slovíčko, které je součástí nových 1 300 slovíček slovní zásoby HSK 5 a v 1 700 Groups of frequently used Chinese synonyms [2] i ve výše zmíněných příručkách je označeno jako sloveso.

Sekundární – patří sem slovíčko, které je součástí slovní zásoby HSK 1–5. Dále je označeno jako významově podobné sloveso v 1 700 Groups of frequently used Chinese synonyms [2] a ve zmíněných příručkách.

U sloves byl kladen důraz na význam, použití ve větě, kolokace a srovnání s významově podobnými slovesy. Do porovnání nejsou zahrnuta objektová a modifikovaná slovesa, jelikož svou charakteristikou se již odlišují od sloves, se kterými by byla srovnávána.

2.2 Materiály

Tato část se zaměřuje na materiály, které byly použity k jednotlivým částem u vybraných hesel. První část se zabývá prameny, odkud byly primárně čerpány příkladové věty a slovní spojení. Dále se tato kapitola zabývá dalšími použitými materiály, jež se týkají příkladových vět a slovních spojení, internetových slovníků, česko-čínských a čínsko-českých slovníků, a na to, odkud byl čerpán popis rozdílu mezi slovesy. Závěrem je uvedeno, jak byla vybírána slovní spojení a příkladové věty.

Kromě výše zmíněného slovníku 1 700 Groups of frequently used Chinese synonyms [2], který byl hlavním zdrojem pro práci, protože z něj byla čerpána slovní spojení, popis rozdílů mezi slovesy i příkladové věty byly čerpány i z jiných publikací.

Slovní spojení a příkladové věty byly primárně čerpány z příruček k HSK 5:

新 HSK 词汇突破 5 级 [Xin HSK cihui tupo 5 ji HSK 5 Vocabulary] [3]

HSK 标准教程 5 上 [HSK biaozhun jiaocheng 5 shang HSK Standard Course 5 A] [4]

HSK 标准教程 5 下 [HSK biaozhun jiaocheng 5 xia HSK Standard Course 5 B] [5]

新 HSK 词汇 精讲精练 (五级) [Xin HSK cihui jing jiang jing lian (wu ji)Vocabulary for new HSK level 5] [6]

中国人的故事 [Zhongguoren de gushi Stories of the Chinese] [7]

Pokud se ve výše uvedených příručkách nenacházel dostatečný počet slovních spojení nebo příkladových vět, byly k jejich dohledání také použity slovníky:

1 700 对近义词语用法对比 [1 700 Dui jinyici yuyongfa duibi 1 700 Groups of frequently used Chinese synonyms] [2]

汉语动词用法词典 [Hanyu Dongci Yongfa Cidian A Dictionary of Chinese Verb Usages] [8]

现代汉语八百词 [Xiandai hanyu babaici Modern Chinese Eight Hundred Words] [9]

Čínsko-český česko-čínský slovník [10]

现代汉语词典 [Xiandai Hanyu Cidian Contemporary Chinese Dictionary] [11]

Použité internetové slovníky:

造句词典 [Zaoju cidianWeb Dictionary] [12]

造句网 [Zaojwang] [13]

Pleco [14]

Překlad do češtiny:

Čínsko-český česko-čínský slovník [10]

Slovník čínsko-český [15]

Popis rozdílu mezi slovesy byl čerpán z:

1 700 对近义词语用法对比 [1 700 Dui jinyici yuyongfa duibi 1 700 Groups of frequently used Chinese synonyms] [2]

汉语动词用法词典 [Hanyu Dongci Yongfa Cidian A Dictionary of Chinese Verb Usages] [8]

现代汉语八百词 [Xiandai hanyu babaici Modern Chinese Eight Hundred Words] [9]

中国人的故事 [Zhongguoren de gushi Stories of the Chinese] [7]

Čínsko-český česko-čínský slovník [10]

把握”和“掌握”的区别附练习与答案 [Bawo“ he „zhangwo“ de qubie fulianxi zu da'an] [16]

Slovní spojení a příkladové věty byly vybrány tak, aby v nich uvedená slovíčka nepřekračovala rámec slovní zásoby úrovně HSK 1–5. Cílem této práce není rozvíjet čtenářovu slovní zásobu slovíčky z HSK 6 a výše a příkladové věty s neznámými slovíčky by byly těžko srozumitelné. Věty a slovní spojení byly vybírány tak, aby vhodně demonstrovaly významový rozdíl mezi slovesy. Definice uvedená na konci jednotlivých hesel poté slouží jako shrnutí významového rozdílu.

3. Teoretická část

Teoretická část se skládá z několika kapitol, které jsou zaměřeny na určité oblasti týkající se zkoušky z čínštiny jako cizího jazyka. Na začátku bude zkouška představena a blíže popsána její konkrétní úroveň. Poslední kapitola se bude zabývat slovesy a synonymy.

Úvodní kapitola blíže představí zkoušku z čínštiny jako cizího jazyka, její strukturu, jednotlivé úrovně a porovnání s úrovněmi Společného evropského referenčního rámce. Následující kapitola popíše konkrétní úroveň zkoušky, na kterou se tato práce zaměřuje, dále také její části, např. jednotlivé části zkoušky a bodování. Závěrem této kapitoly budou uvedeny další zkoušky z čínštiny jako cizího jazyka, které je možné absolvovat.

Jelikož se práce zabývá slovesy, následující kapitola se bude věnovat porovnání českých a čínských sloves a jejich obecné charakteristice. Závěrem kapitoly budou představena synonyma a s nimi spojená problematika.

4. Zkouška z čínštiny jako cizího jazyka

Zkouška z čínštiny jako cizího jazyka 汉语水平考试 Hànyǔ shuǐpíng kǎoshì (dále jen HSK) je mezinárodní standardizovaná zkouška, která testuje a hodnotí znalost čínského jazyka. Zkoušku HSK zavedla Kancelář pro výuku čínštiny jako cizí jazyk (dále jen Hanban) spolu s Ministerstvem školství Čínské lidové republiky.

Struktura testu

HSK posuzuje schopnosti nerodilých mluvčích používat čínský jazyk v jejich každodenním, akademickém a profesním životě. Zkouška se dělí na dvě části, ústní a písemnou. Ústní a písemná část jsou odděleny. Existuje šest úrovní psané části, konkrétně HSK 1, HSK 2, HSK 3, HSK 4, HSK 5 a HSK 6, a tři úrovně ústní zkoušky, a to HSK začátečníci, HSK středně pokročilí a HSK pokročilí [17].

Úrovně testu

V následující tabulce jsou podle oficiálních dokumentů Hanbanu uvedena srovnání jednotlivých úrovní HSK s úrovněmi Společného evropského referenčního rámce (CEFR):

Tabulka č. 1 – Porovnání jednotlivých úrovní HSK s CEFR 1 [17]

HSK	Počet slov	Společný evropský referenční rámec (CEFR)
HSK úroveň 6	Více než 5 000	C2
HSK úroveň 5	2 500	C1
HSK úroveň 4	1 200	B2
HSK úroveň 3	600	B1
HSK úroveň 2	300	A2
HSK úroveň 1	150	A1

Účastníci zkoušky HSK 1 splňují základní komunikační potřeby a jsou schopni rozumět a používat velmi jednoduché fráze. Oproti tomu účastníci zkoušky HSK 6 mohou již snadno porozumět čínštině na úrovni psané i mluvené a mohou se efektivně vyjadřovat ústně i písemně [17].

Co se týká některých úrovní HSK, vydalo Fachverband Chinesisch e.V. (Sdružení čínských učitelů v německy mluvících zemích, dále jen FaCh) prohlášení, ve kterém popírá propojení náročnosti zkoušek HSK a Společného evropského referenčního rámce. FaCh podkládá svá tvrzení tím, že v současné době se slovní zásoba požadovaná pro úroveň A1 ve všech cizích jazycích skládá přibližně z 500 lexikálních jednotek, pro A2 asi 1 000, pro úroveň B1 asi 2 000. Zkouška HSK požaduje po účastnících pouze třetinu slovní zásoby pro stejnou úroveň. Na základě tvrzení vypracovalo FaCh nové srovnání jednotlivých úrovní HSK v porovnání s CEFR. Např. k úspěšnému absolvování zkoušky HSK 4 (označená Hanbanem jako ekvivalent k B2 CEFRu) je podle oficiálních dokumentů Hanbanu zapotřebí ovládnout 1 200 lexikálních jednotek, což je označeno FaChem jako úroveň A2 [18].

4.1 Zkouška HSK 5

Jelikož se práce věnuje slovesům slovní zásoby HSK 5, bude konkrétní úroveň zkoušky v následujících odstavcích představena. Po obecném popisu zkoušky se práce zaměří na její jednotlivé části a závěrem budou uvedeny další zkoušky z čínštiny jako cizího jazyka.

Zkouška HSK 5 hodnotí její účastníky ve třech oblastech: psaní, poslechu a čtení v čínštině. V oficiálních dokumentech Hanbanu je ekvivalentem úroveň C1 Společného

evropského referenčního rámce (CEFR). Úspěšní absolventi testu jsou schopni číst čínské noviny a časopisy, sledovat čínské filmy a hry a přednášet v čínštině [18]. U všech částí zkoušky je znalost slovní zásoby klíčovým prvkem.

Zkouška HSK 5 se skládá ze tří oddílů – poslech (听力 tīnglǐ), čtení (阅读 yuèdú) a psaní (书写 shūxiě). Celá zkouška trvá 125 minut včetně 5 minut na vyplnění osobních informací. V těchto 125 minutách musí uchazeč zvládnout 100 otázek [19].

Tabulka č. 2 – Popis jednotlivých částí zkoušky HSK 5 [19]

Sekce		Počet položek		Doba trvání (min)
I. Poslech	Část I	20	45	cca 30
	Část II	25		
Vyplňování odpovědního archu (označení odpovědí k poslechu do odpovědního archu)				5
II. Čtení	Část I	15	45	45
	Část II	10		
	Část III	20		
III. Psaní	Část I	8	10	40
	Část II	2		
Celkem	/	100		120

I. Poslech

Poslech je rozdělen do dvou částí, které se dohromady skládají ze 45 položek. Každá položka je dialogem/monologem o několika větách a v závěru je účastníkům položena otázka. Účastníci mají k dispozici na výběr ze čtyř odpovědí, kdy vybírají jednu [19].

II. Čtení

Čtení je rozděleno na tři části. V první části účastníci doplňují z nabízených slov či vět chybějící slovo v textu. Druhá část tvoří krátký text, ke kterému jsou k dispozici čtyři odpovědi. Účastníci vybírají jednu, která nejvíce souhlasí s textem. Třetí část sestává z

několika textů. Ke každému textu je položeno 3–5 otázek, na které účastník odpovídá jednou ze čtyř nabízených odpovědí [19].

III. Psaní

Psaní se skládá ze dvou částí. V první účastník vytvoří větu z nabízených slov. Druhá část se skládá ze dvou částí, v první účastník píše článek dlouhý přibližně o 80 znacích a v druhé popisuje obrázek také přibližně 80 znaky [19].

Certifikát s výsledky

Na obdržení certifikátu ke zkoušce HSK 5 jsou uvedeny výsledky jednotlivých částí: poslech, čtení a psaní. Výsledný certifikát je platný dva roky.

Tabulka č. 3 – Počet bodů za jednotlivé části zkoušky HSK 5 [19]

	Maximální počet bodů
Poslech	100
Čtení	100
Psaní	100
Celkem	300

4.2 Další zkoušky z čínštiny jako cizího jazyka

Kromě zkoušek HSK existují i další zkoušky z čínštiny jako cizího jazyka, např. **YCT**, **BCT**, **MCT** či **TOCFL**.

YCT Youth Chinese Test 中小学生汉语考试 Zhōngxiǎoxuéshēng Hànyǔ Kǎoshì je mezinárodní standardizovanou zkouškou znalostí čínského jazyka a hodnotí schopnosti studentů základních a středních škol používat čínštinu jako druhý jazyk v jejich každodenním životě. YCT se dělí na písemné a ústní zkoušky, které se skládají odděleně. Písemná zkouška sestává ze čtyř úrovní: YCT 1, YCT 2, YCT 3 a YCT 4. Ústní zkouška se skládá ze dvou úrovní, YCT mluvení – základní a střední úroveň [20].

BCT Business Chinese test 商务汉语考试 Shāngwù Hànyǔ Kǎoshì je mezinárodní standardizovanou zkouškou znalostí čínského jazyka, hodnotí schopnosti nepůvodních mluvčích čínštiny používat čínský jazyk v obchodním nebo běžném pracovním prostředí.

BCT se dělí na písemné a ústní zkoušky, které se skládají odděleně. Písemná zkouška sestává ze dvou úrovní: BCT A BCT B. Ústní zkouška je v online režimu [20].

MCT Medical Chinese Test 医学汉语水平考试 Yīxué Hànyǔ Shuǐpíng Kǎoshì je standardizovaný jazykový test, který hodnotí užití lékařské čínštiny. Test společně vyvíjí ústředí Konfuciova institutu a pět klíčových lékařských škol v OSN. MCT je určen především mezinárodním studentům medicíny, studentům studujícím v čínském jazyce mimo území Číny a čínským zdravotnickým pracovníkům, kteří léčí na čínském území i mimo něj a jejichž prvním jazykem není čínština. Test zkoumá schopnost účastníků komunikovat s pacienty či zdravotnickým personálem v čínštině [20].

TOCFL Test Of Chinese as a Foreign Language 华语文能力测验 Huáyǔwén Nénglì Cèyàn je tchajwanský národní standardizovaný test navržený a vyvinutý National Taiwan Normal University za účelem vyhodnocení a certifikace znalostí čínského jazyka nepůvodních mluvčích, jako jsou cizinci a Číňané žijící v zahraničí. Byly vyvinuty tři typy testů TOCFL: TOCFL poslech a čtení, TOCFL mluvení a TOCFL psaní [21].

5. Porovnání českých a čínských sloves

Práce se zabývá slovesy výše zmíněné zkoušky HSK 5 a jejich srovnáním s významově podobnými slovesy. Sloveso tvoří jádro výpovědi a česká a čínská slovesa se v dosti ohledech liší, z tohoto důvodu budou v následujících odstavcích popisována.

5.1 České sloveso

České sloveso je ohebným slovním druhem, je mluvnickým i významovým centrem věty. Organizuje stavbu věty obsazením určité pozice ve větě. Z hlediska tvarů a mluvnických kategorií je sloveso nejbohatší, ale ze sémantického hlediska často vyžaduje doplnění. České sloveso má tvary určité (finitní) a neurčité (infinitivní). Může mít různé větné funkce, avšak ve větě bývá primárně predikátem, může mít i funkci, kterou zastávají jiné slovní druhy, např. substantiva či adjektiva. Schopností slovesných tvarů je, že mohou vyjadřovat mluvnické významy. U určitého tvaru slovesa může být určena slovesná osoba (první, druhá a třetí), číslo (jednotné a množné), způsob (oznamovací, rozkazovací a podmiňovací), čas (minulý, přítomný a budoucí), rod (činný a trpný) a vid (dokonavý a nedokonavý) [22, s. 160].

5.2 Čínské sloveso

Čínská slovesa jsou během studia čínské gramatiky komplexním problémem, neboť čínštině schází striktní morfologické označení. Je těžké určit, co je a co není sloveso, či jak je správně klasifikovat [8, s. 496], proto jsou popsána v následující části.

U čínských sloves v porovnání s českými nedochází k časování a není exaktního způsobu pro vyjádření času. Osoba a číslo daného slovesa je určena osobou a číslem podmětu [1, s. 41].

O čínských slovesech můžeme obecně říct, že ve větě zastávají funkci predikátu, mohou mít též funkci komplementu a některá slovesa mohou mít funkci přívlastku či podmětu. Pouze malý počet sloves může mít funkci příslovečného určení. Pomocí záporok 不 bù a 没 méi může být u většiny čínských sloves vyjádřena negace. Za většinu sloves lze přidat vido-časové ukazatele 了 le, 着 zhe nebo 过 guo. Většina sloves může přibírat předmět [24, s. 164]. Co se předmětu týče, v čínštině stejně jako v češtině se slovesa rozlišují na tranzitivní (pojící se s předmětem) a intranzitivní (nepojící se s předmětem) [23, s. 102].

Předmět tranzitivních sloves je často vyjádřen substantivem, zájmenem či číslovkou např. 买东西 mǎidōngxī „nakupovat“, 开汽车 kāiqìchē „řídít auto“. Může být též vyjádřen slovesem, adjektivem či krátkou větou např. 开始研究 kāishǐyánjiū „začít zkoumat“, 刚才我看见有一个人从这儿出去了 gāngcái wǒ kànjiàn yǒu yī gè rén cóng zhè'ér chūqu le „Právě jsem viděl, jak odtud někdo vyšel.“ Hovoříme i o slovesech, která mohou přibírat předměty dva, jedná se o tzv. ditranzitivní slovesa, např. 给 gěi „dát“ 教 jiào „učít.“ [24, s. 167–168].

Jako slovesa intranzitivní jsou označena ta, která se nepojí s předmětem, např. 毕业 bìyè „absolvovat“, 休息 xiūxi „odpočít“ [24, s. 165].

6. Synonyma

Identifikovat rozdíly mezi slovy s podobným významem bývá pro studenty cizího jazyka značně náročné, a proto jim nevěnují pozornost. Synonymie je přitom nedílnou součástí každodenního života. Důvod, proč máme tolik synonym, je lidský, jelikož jsme každý jiný a používáme různá slova k vyjádření myšlenek např. technik nebo odborník v určité oblasti, když detailně mluví o své práci, používá konkrétnější termíny než lidé mimo jeho obor. Vzniká tedy velké množství různých výrazů pro různé předměty nebo akce [24, s. 347]. Synonyma jsou součástí našeho života minimálně od školního věku a je náročné je používat, protože existuje mnoho různých výrazů slov.

Synonyma, též nazývaná slova souznačná, jsou slova/pojmenování stejného nebo podobného významu. Dělí se na synonyma úplná a částečná. Úplná synonyma mohou být zaměněna bez ohledu na kontext a mohou sem být zařazeny cizojazyčné ekvivalenty domácích terminologických pojmenování, např. souhláska – konsonant. Úplná synonymie je zpravidla téměř vyloučena [22, s. 62].

Částečná synonyma nemohou být zaměněna bez ohledu na kontext či situaci. Liší se v rozsahu jejich významu, mohou se z části významově překrývat či se mohou lišit mírou jejich použití [22, s. 62].

M. Čechová [22, s. 62] tvrdí, že se částečná synonyma liší z hlediska:

- *Frekvenčního (amorálnost – amoralita)*
- *Stylistického (pakliže – jestli, vesna – jaro)*
- *Dobového (mládenec – mladík)*

- *Intenzifikačního (horký – teplý)*
- *Emocionálního (papat – jíst)*

7. Struktura hesla

Jak již bylo výše zmíněno, výsledných hesel je **87** a každé heslo sestává z porovnání dvou či více sloves. Následující část je ukázkou jednoho hesla a jeho popis slouží jako návod jak zacházet s příručkou.

Slovesa jsou seřazena podle slovníku 1 700 Groups of frequently used Chinese synonyms [2], neboť se jedná o hlavní zdroj, ze kterého bylo čerpáno. Takové řazení je užitečné pro studenty či jiné čtenáře této práce, jestliže se rozhodnou materiály kombinovat.

Na začátku každého hesla je uvedeno pořadové číslo. U slovesa jsou uvedeny znaky, pinyin, české překlady a kolokace. Vlnovka v kolokacích nahrazuje dané sloveso. Sloveso je poté součástí překladu kolokací do češtiny pro snadnější pochopení významu slovesa v kontextu. Tečky za vlnovkou znamenají, že se mezi slovesem a jeho předmětem či jinou složkou něco nachází. Příkladové věty nejsou číslovány, protože se jedná o příručku k samostudiu pro studenty, nikoliv o lingvistickou studii. Popis rozdílu mezi slovesy se nachází na konci hesla.

70 — pořadové číslo

确定 quèdìng — stanovit; určit; rozhodnout — sloveso, pinyin, překlad

~价格	~jiàgé	stanovit ceny
十分~	shífēn~	být zcela přesvědčený
~时间	~shíjiān	stanovit čas

> 我十分确定这件事是他做的。Jsem zcela přesvědčený, že to udělal on. **sloveso zahrnuto v překladu**

> 这个计划现在已经完全确定了。Tento plán již byl potvrzen.

确认 quèrèn — potvrdit; ujistit

~密码	~mímǎ	potvrdit heslo/PIN
~事实	~shìshí	potvrdit nějaký fakt
~...是正确的	~...shì zhèngquè de	potvrdit, že je něco správně

vlnovka nahrazuje sloveso

> 你确认这件事是你做的吗? Potvrdzuješ tedy, že si to udělal ty?

> 你过来确认一下, 看看这是不是你的包。Pojďte mi sem potvrdit, jestli je to vaše taška. **po slovesu dále něco následuje**

Předmětem ke slovesu 确定 mohou být abstraktní, ale i konkrétní podstatná jména, např. 确定时间 quèdìng shíjiān "stanovit čas" či 这个计划现在已经完全确定了。zhè gè jìhuà xiànzài yíjīng wánquán quèdìng le "Tento plán již byl potvrzen." Předmětem ke slovesu 确认 mohou být pouze abstraktní podstatná jména, např. 确认密码 quèrèn mímǎ "potvrdit heslo/PIN." Nelze je vzájemně nahradit (Yang, s. 996-997). **popis rozdílu mezi slovesy**

8. Praktická část

Jak již bylo výše zmíněno, praktická část se skládá z 87 hesel. Každé heslo je očíslované pro lepší přehlednost a skládá se z porovnání dvou či více sloves. Tato kapitola se zabývá podrobnému popisu rozdílu mezi danými slovesy.

1

爱 ài – milovat; mít rád; mít v oblibě; vážit si; cenit si		
~听音乐	~tīng yīnyuè	rád poslouchat hudbu
~妻子	~qīzi	milovat manželku
我~你	wǒ~nǐ	miluji tě

- 他爱他的妻子，觉得不能失去她。Miluje svoji manželku a nechce ji ztratit.
- 你知道她爱孩子爱到什么程度吗？ Víš, jak hluboce miluje svoje děti?

热爱 rè'ài – vřele milovat		
~生活	~shēnghuó	milovat život
~工作	~gōngzuò	milovat práci
~家乡	~jiāxiāng	milovat rodné místo

- 他非常热爱他的工作。Nesmírně miluje svoji práci.
- 他从小热爱劳动。Od mala miluje práci.

Význam slovesa 热爱 je „hluboce něco milovat“ a předmětem k němu jsou obvykle abstraktní podstatná jména, nikoliv konkrétní osoby a věci. Předmět slovesa 爱 nemá toto omezení. 爱 může jako předmět přibírat slovesný komplex, např. 爱看足球比赛 ài kàn zúqiú bǐsài „rád se dívat na fotbalový zápas“, 热爱 nikoliv. 爱 navíc vyjadřuje činnost, která snadno nastane či se stává často, např.: 爱哭 àikū „snadno se rozbřečí“, 热爱 nemá toto použití [2, s. 4–5].

2

爱护 àihù – opatrovat; chránit; ochraňovat; věnovat veškerou péči; pečovat o; opatrovat s láskou		
互相~	hùxiāng~	navzájem se opatrovat
~动物	~dòngwù	pečovat o zvířata
~儿童	~értóng	věnovat péči dětem

- 人应该爱护动物，因为它们非常好吃。Člověk by měl pečovat o zvířata, protože jsou chutná.
- 她们总是互相爱护。Pořád se vzájemně opatrují.

保护 bǎohù – střežit; ochraňovat; chránit		
~衣服颜色	~yīfu yánsè	chránit barvu oblečení
~植物	~zhíwù	chránit rostliny
~人民利益	~rénmín liyì	chránit zájmy obyvatel

- 国家的财产要保护好。 Je potřeba uchránit národní majetek.
- 必须保护植物不受冻。 Je potřeba chránit rostliny před mrazem.

Sloveso 爱护 je projev chování, způsobů, emocí a citů. 保护 se stejným významem navíc vyjadřuje konkrétní opatření, kroky, činnost, jednání, konání či akce [2, s. 7]. 保护 se také používá ve významu „pečovat o někoho/něco, aby bylo zabráněno případnému poškození či újmě“ [8, s. 15].

3

爱护 àihù – opatrovat; chránit; ochraňovat; věnovat veškerou péči; pečovat o; opatrovat s láskou		
互相~	hùxiāng~	navzájem se opatrovat
~动物	~dòngwù	pečovat o zvířata
~儿童	~értóng	věnovat péči dětem

- 人应该爱护动物，因为它们非常好吃。 Člověk by měl pečovat o zvířata, protože jsou chutná.
- 她们总是互相爱护。 Pořád se vzájemně opatrují.

爱惜 àixī – co nejlépe nakládat (s něčím); ohleduplně zacházet (s něčím); vážit si (něčeho); cenit si (něčeho)		
~生命	~shēngmìng	vážit si života
~时间	~shí jiān	co nejlépe naložit s časem
~人才	~réncái	vážit si schopného člověka

- 要爱惜时间，因为时间就是生命。 Je třeba co nejlépe naložit s časem, protože čas je život.
- 这个玩具是她爸爸送给她的生日礼物，她非常爱惜。 Tuto hračku dostala k narozeninám jako dárek od svého otce, mimořádně si jí váží.

Předmětem k oběma slovesům jsou zpravidla dvojslabičná podstatná jména [9, s. 49]. 爱护 se může vztahovat k lidem, věcem a předmětům. 爱惜 se obvykle vztahuje k věcem a předmětům. 爱惜 navíc může mít funkci komplementu, např. 用得爱惜 yòng de àixī „použit s velkou péčí,“ 爱护 toto použití nemá [2, s. 7]. Sloveso 爱惜 se také používá ve smyslu „věnovat něčemu velkou pozornost“ [8, s. 2].

4

爱惜 àixī – co nejlépe nakládat (s něčím); ohleduplně zacházet (s něčím); vážit si (něčeho); cenit si (něčeho)		
~这个手机	~zhè gè shǒujī	vážit si tohoto telefonu
~东西	~dōngxī	ohleduplně zacházet s věcmi
~人才	~réncái	vážit si schopného člověka

- 他十分爱惜这个手机。Velmi si váží tohoto telefonu.
- 这个玩具是她爸爸送给她的生日礼物，她非常爱惜。Tuto hračku dostala k narozeninám jako dárek od svého otce, mimořádně si jí váží.

珍惜 zhēnxī – vážit si (něčeho); cenit si (něčeho)		
~爱情	~àiqíng	vážit si lásky
~友谊	~yǒuyì	cenit si přátelství
~机会	~jīhuì	vážit si příležitosti

- 他很珍惜这次来中国留学的机会。Velmi si váží této příležitosti, kdy mohl přijet studovat do Číny.
- 我永远不离开你，珍惜你对我的爱情。Nikdy tě neopustím. Vážím si tvou lásky.

爱惜 se pojí s konkrétním i abstraktním předmětem. 珍惜 se spíše vztahuje k abstraktním věcem a používá se častěji v psaném jazyce [2, s. 8]. Sloveso 爱惜 se také používá ve smyslu „věnovat něčemu velkou pozornost“ [8, s. 2].

5

把握 bǎwò – uchopit; chopit se (něčeho)		
~命运	~mìngyùn	vzít osud do vlastních rukou
~方向	~fāngxiàng	uchopit směr
~机会	~jīhuì	chopit se příležitosti

- 这好的机会你应该把握住，否则以后后悔就晚了。Je potřeba se chopit této příležitosti, potom bude už pozdě na to litovat.
- 一定要把自己大命运把握在自己大手里。Je nutné vzít svůj osud do vlastních rukou.

掌握 zhǎngwò – osvojit si; ovládnout/ovládat; vzít (do svých rukou); uchopit		
~情况	~qíngkuàng	ovládnout situaci
~规律	~guīlǜ	osvojit si zákon
~新技术	~jìshù	osvojit si novou techniku

- 掌握了这门技术，走到哪儿都不会饿肚子。Pokud si osvojíte tuto dovednost, všude se s ní užívejte.
- 这个词的意思不容易掌握。Je těžké si osvojit význam tohoto slovíčka.

把握 může být podstatným jménem i slovesem, 掌握 je pouze slovesem. Předmětem ke slovesu 把握 jsou abstraktní i konkrétní jevy a věci [2, s. 24–25]. 把握 nemůže stát samotné ve funkci predikátu, vyžaduje vždy nějaké doplnění [8, s. 6]. Sloveso 掌握 se zpravidla vztahuje k abstraktním věcem, např. 掌握知识 zhǎngwò zhīshì „osvojit si vědomosti” nebo 掌握语言 zhǎngwò yǔyán „osvojit si mluvený jazyk” [16].

6

摆 bǎi – klást; pokládat; rozložit; stát; ležet		
~花儿	~huā	položit květiny
~书	~shū	položit knihu
~椅子	~yǐzi	postavit židli

- 这盆花儿摆在哪里比较好呢? Kam bych měl nejlépe dát tuto květinu?
- 书架上的书太乱了, 你应该摆他们好。Knihy na té polici jsou neuspořádané, měl bys je porovnat.

放 fàng – položit; umístit; postavit; dát (něco někam)		
~糖	~táng	sladit
~桌子	~zhuōzi	umístit stůl (někam)
~上照片	~shàng zhàopiàn	položit fotografii

- 这张桌子太大, 屋子里放不下。Tento stůl je moc velký a nevejde se do pokoje.
- 她小时候放过马。Jako malá pásala koně.

Obě slovesa mají význam „něco někam umístit nebo položit,” ale 摆 se zpravidla používá v situacích, kdy něco někam svědomitě umístit či položíme. 放 má více použití než sloveso 摆. Používá se ve významu „něco někam svědomitě, ale i dle libosti či podle svého přání umístit nebo postavit” [2, s. 30–31]. Sloveso 摆 se používá rovněž ve významu 摆手 bǎishǒu „mávat rukou” [8, s. 8]. Dalším použitím slovesa 放 je, např. 放马 fàngmǎ „pást koně,” používá se i ve významu 放火 fànghuǒ „něco zapálit.” Může se rovněž použít ve významu 放糖 fàngtáng „osladit” [8, s. 129–131].

7

包含 bāohán – obsahovat; mít (v sobě); tajit (v sobě)		
~在...里面	~zài ... lǐmian	obsahovat v sobě
~深刻的道理	~shēnkè de dàolǐ	skrývat hlubokou pravdu
~深刻的意思	~shēnkè de yìsī	obsahovat hluboký význam

- 这句话包含两个方面的意思。Tato věta obsahuje dva významy.
- 这篇文章包含着很深刻的道理。V tomhle článku je skryta hluboká pravda.

包括 bāokuò – zahrnovat (v sobě); včetně; počítaje		
~你	~nǐ	včetně tebe
~老师	~lǎoshī	počítaje učitele
~我	~wǒ	včetně mě

- 所有人，包括老师在内，都希望他参加这次比赛。Všichni včetně učitele doufají, že se bude účastnit této soutěže.
- 这篇小说包括三个部分。Tato povídka má tři části.

Sloveso 包含 se vztahuje pouze k věcem a používá se ve významu „tajit (v sobě), obsahovat.“ Sloveso 包括 se vztahuje k lidem a věcem [2, s. 44]. 包含 nemůže samostatně tvořit predikát. 包括 se navíc používá ve významu „vyčíslit” nebo „poukázat na nějakou část” [8, s. 14].

8

保存 bǎocún – uchovat; zachovat; zachránit		
~食物	~shíwù	uchovat potraviny
~文件	~wénjiàn	ukládat dokument
~力量	~lìliang	zachovat si sílu

- 刚才电脑上的文件你保存了吗? Uložil sis ten dokument na počítač?
- 你们要把这些照片保存好。Dobře si uschovejte tyto fotografie.

保留 bǎoliú – uchovat; zachovat; zachránit		
~意见	~yìjiàn	nechat si připomínky pro sebe
~风俗	~fēngsú	zachovat zvyky
~传统	~chuántǒng	zachovat tradici

- 经过努力，这些古代的建筑终于保留了下来。Skrze úsilí se nakonec dochovaly tyto starověké stavby.
- 许多少数民族地区还保留着传统的许多少数民族地区还保留着传统的风俗习惯。V hodně menšinových oblastí se zachovaly tradiční zvyky i obyčeje.

保存 a 保留 se obě používají ve významu „udržet, zachovat věci v původním stavu beze změny,” ale 保存 se spíše pojí s konkrétními podstatnými jmény, např. 保存照片 bǎocún zhàopiàn „uschovat fotografie” nebo 保存文件 bǎocún wénjiàn „uložit dokument.” 保留 nemá toto omezení. K 保留 se může pojit abstraktní předmět jako výraz nesouhlasu např.: 保留意见 bǎoliú yìjiàn s významem „nechat si připomínky pro sebe.” Sloveso 保存 nemá toto použití [2, s. 49–50].

9

抱 bào – chovat; objímat; držet v náruči; nést v náruči; tisknout k srdci; osvojit si; adoptovat; spojit se; chytit se; propojit; chovat v sobě (myšlenku, názor, naději apod.)

~着书	~zhe shū	nést knihu
~着希望	~zhe xīwàng	chovat naději
~这种想法	~zhè zhǒng xiǎngfǎ	chovat tuto myšlenku

- 这些书我一个人可抱不了。Tolik knih sám neunesu.
- „请不要抱这样的希望。“ Nechovejte prosím takovou naději.

拥抱 yōngbào – obejmout; vzít do náruče

互相~	hùxiāng~	navzájem se obejmout
~朋友	~péngyǒu	objemout kamaráda
~母亲	~mǔqīn	objemout mámu

- 两国领导人互相拥抱，互相问候。Hlavní představitelé dvou zemí se vzájemně objali a pozdravili.
- 朋友们热烈地拥抱。Kamarádi se vřele objali.

Slovesa 抱 a 拥抱 obě znamenají „něco obklopit nebo obejmout pažemi.“ 抱 se vztahuje ke lidem i věcem, ale může i znamenat „chovat nějakou myšlenku či naději.“ 拥抱 se především vztahuje k lidem s významem „mile k sobě někoho přivinout,“ nevztahuje se k věcem [2, s. 53–54].

10

辩论 biànlùn – diskutovat; debatovat; vést spor; přít se; argumentovat

~问题	~wèntí	diskutovat o problému
~清楚	~qīngchǔ	vyjasnit si argumenty
~了半天	~le bàn tiān	diskutovali půl dne

- 她这个人特别认真，一点事都要和别人辩论清楚。Je velmi svědomitá. O čemkoliv si musí s lidma vyjasnit argumenty.
- 无论怎样辩论也说服不了他。Ať budeš argumentovat jakkoliv, stejně ho nepřesvědčíš.

争论 zhēnglùn – přít se; polemizovat; diskutovat

我不想和他~	wǒ bù xiǎng hé tā~	nechci se s ním hádat
~一件事	~yījiàn shì	diskutovat o záležitosti
激烈地~	jīliè de~	prudce se přít

- 这是最近大家争论最激烈的一件事。Tohle je ta nejspornější záležitost, o které se v poslední době diskutuje.
- 你们俩不要再争论，等会儿问问老师就知道谁对谁错。Vy dva se zase nehádejte. Za chvíli se zeptáme učitele a bude všem jasné, kdo se mýlí.

Situace, ve kterých použijeme 辩论 a 争论 se do určité míry liší. 辩论 se používá pro předem naplánované i nečekané situace. 争论 se použije pouze pro nečekané situace. 辩论 má význam „argumentovat/polemizovat“, ale i „dohadovat se/přít se“. 争论 se obvykle používá ve smyslu „hádat se ne moc racionálně“, a používá se také při více prudších, urputnějších či impulzivnějších hádkách než sloveso 辩论 [2, s. 105–106].

11

表达 biǎodá – vyjadřovat; vyslovovat (myšlenky, pocity apod.)		
~思想	~sīxiǎng	vyjadřovat myšlenku
~心情	~xīnqíng	vyjadřovat náladu
~意见	~yìjiàn	vyslovovat připomínka

- 我看不出他想要表达什么意思。Nepoznám, co má na mysli.
- 我现在已经能用汉语表达自己的思想。Už umím vyjádřit své myšlenky v čínštině.

表示 biǎoshì – projevat; ukazovat; vyjadřovat		
~感谢	~gǎnxiè	vyjádřit vděk
~反对	~fǎnduì	vyslovit se proti
~欢迎	~huānyíng	přivítat

- 他的表情就表示了他的意思。Jeho výraz mluví za něj.
- 不可轻易表示赞成或反对。Nelze se ukvapeně vyslovit pro, nebo proti.

表达 označuje verbální projev, tj. „ústně nebo písmem říct či vypsát své myšlenky, city, postoje apod.“ 表示 kromě toho, že označuje verbální projev, označuje i projev neverbální, např. gesta, výrazy v očích, výrazy ve tváři, pohyby, a jiné činnosti, kterými člověk projevuje své myšlenky, city, postoje apod. 表示 je rovněž podstatným jménem, 表达 nikoliv [2, s. 108–109]. K 表示 se mohou jako předmět pojit slovesa, adjektiva či podstatná jména [9, s. 82].

12

参加 cānjiā – účastnit se		
~会议	~huìyì	účastnit se schůze
~劳动	~láodòng	zapojit se do práce
~组织	~zǔzhī	účastnit se organizace

- 我姐姐已经大学毕业参加工作了。Moje sestra už vystudovala vysokou školu a zapojila se do práce.
- 参加比赛前一定要认真准备。Před tím, než se budeš účastnit soutěže se musíš pilně připravit.

参与 cānyù – účastnit se; podílet se (na něčem)		
~处理	~chùlǐ	podílet se na zpracování
~活动	~huódòng	účastnit se aktivity
~讨论	~tǎolùn	podílet se na diskuzi

- 很多同学参与了这次活动。Mnoho studentů se zúčastnilo této aktivity.
- 他参与制定了这个计划。Podílel se na vypracování tohoto plánu.

Slovesa 参与 a 参加 se obě používají ve významu „účastnit se nějaké aktivity.“ Předmětem slovesa 参与 je vždy nějaká aktivita, nemůže to být sociální skupina. Předmětem ke slovesu 参加 je nějaká aktivita, ale může to být i libovolná sociální skupina, např. 参加旅行团 cānjiā lǚxíngtuán „být součástí turistické skupiny“ [7, s. 15]. 参加 má širší uplatnění – používá se v mluveném i psaném jazyce, zatímco 参与 se v mluveném jazyce používá zřídka [2, s. 168–169].

13

产生 chǎnshēng – vzniknout; vytvořit se; zrodit se; nastat		
~希望	~xīwàng	zrodit naději
~矛盾	~máodùn	vytvářet konflikt
~问题	~wèntí	vytvořit problém

- 这次会议产生了很大的影响。Schůze měla velký dopad.
- 正确的思想和认识是从实践中产生出来的。Správné myšlenky a poznání vznikají z praxe.

生产 shēngchǎn – vyrábět; produkovat; porodit		
~商品	~shāngpǐn	vyrábět zboží
~工具	~gōngjù	vyrábět nástroje
~产品	~chǎnpǐn	produkovat výrobek

- 学习知识和能力是一个艰苦的过程，但是在艰苦中也产生快乐和希望。Učit se vědomostem a schopnostem je strastiplný proces, ale také vytváří štěstí a naději.
- 公司正在生产一种新汽车。Podnik zrovna vyrobil nový druh automobilu.

Činitelem slovesa 产生 mohou být lidé a jiné jevy či věci. Předmětem k němu jsou převážně abstraktní podstatná jména, např. 产生矛盾 chǎnshēng máodùn „vytvářet konflikt.“ Činitelem slovesa 生产 mohou být pouze lidé nebo lidmi ovládané systémy, např. 机器生产 jīqì shēngchǎn „stroje vyrábí,“ 工厂生产 gōngchǎng shēngchǎn „továrny vyrábí,“ 公司生产 gōngsī shēngchǎn „podniky vyrábí.“ Předmětem k němu jsou převážně konkrétní podstatná jména, např. 生产工具 shēngchǎn gōngjù „vyrábět nástroje.“ Nelze je vzájemně nahradit [2, s. 192].

14

承担 chéngdān – brát na sebe; přebírat; přijímat		
~责任	~zérèn	přijímat odpovědnost
~义务	~yìwù	vzít na sebebopinnost
~工作	~gōngzuò	převzít něčí práci

- 他主动承担了所有的工作。 Všechnu práci převzal z vlastní iniciativy.
- 她必须自己承担责任。 Musí převzít odpovědnost sama za sebe.

承受 chéngshòu – vzít na sebe; vydržet; přečkat; překonat		
~痛苦	~tòngkǔ	překonat strádání
~压力	~yālì	vydržet nátlak
~损失	~sǔnshī	převzít ztrátu

- 他承受不了这么大的压力。 Nevydržel takhle velký nátlak.
- 我准备承受这个压力。 Připravuji se na to, abych vydržel tento nátlak.

Sloveso 承担 se používá ve významu „něco na sebe převzít,” např. 承担任务 chéngdān rènwù „převzít úlohu,” 承担义务 chéngdān yìwù „převzít povinnost.” Sloveso 承受 se používá ve významu 承受痛苦 chéngshòu tòngkǔ „překonat nejrůznější strádání,” 承受压力 chéngshòu yālì „vydržet nátlak.” Nelze je vzájemně nahradit [2, s. 224].

15

持续 chíchù – trvat; pokračovat; táhnout se		
~发展	~fāzhǎn	pokračovat v rozvoji
~增长	~zēngzhǎng	pokračovat ve vzrůstu
雨~下了三天	yǔ~xiàle sān tiān	děšť přetrvával tři dny

- 这场大雨已经持续下了三天三夜。 Velký déšť přetrvával již tři dny a tři noci.
- 希望这样的好天气可以持续到下周。 Doufám, že tak pěkné počasí vydrží do příštího týdne.

继续 jìxù – pokračovat; postupovat dále (v něčem)		
~工作	~gōngzuò	pokračovat dále v práci
~打扫	~dǎsǎo	pokračovat v uklízení
~看书	~kànshū	pokračovat dále ve čtení knih

- 我明年还继续在这儿学习。 Budu zde příští rok pokračovat ve studiu.
- 即使明天下雨，我们也要继续工作。 I kdyby zítra pršelo, budeme pokračovat v práci.

Ačkoliv si jsou slovesa 持续 a 继续 svým významem blízká, 持续 převážně klade důraz na objektivní situace, poměry či okolnosti nezpůsobené člověkem, např. 雨持续下了三天 yǔ chíchù xiàle sān tiān „déšť přetrvával tři dny.” 继续 vyjadřuje situace způsobené člověkem, např. 继续工作 jìxù gōngzuò „pokračovat dále v práci.” Nelze je vzájemně nahradit [2, s. 234].

16

重复 chónghù – opakovat/zopakovat; opakovat se		
~了一遍	~le yībiàn	zopakovat ještě jednou
~原来的话	~yuánlái de huà	zopakovat původní proslov
完全~	wánquán~	celé to zopakovat

- 老师让他把刚才那个动作再重复一遍。Učitel ho nechal udělat ten pohyb ještě jednou.
- 请大家用这个词造一个句子，不能重复别人的。Prosím použijte toto slovo a vytvořte k němu větu. Neopakujte věty ostatních.

反复 fǎnfù – znovu se objevit, znovu nastat		
~多次	~duōcì	několikrát se znovu zopakovat
总是~	zǒngshì~	pořád se znovu opakovat
这种病容易~	zhè zhǒng bìng róngyì~	tato nemoc se snadno vrací

- 最近天气一下冷一下热，总是反复。V poslední době je chvíli chladno a hned zase horko. Pořád se to mění.
- 这种病容易反复。Tato nemoc se snadno vrací.

反复 může být kromě slovesa také adverbium či podstatným jménem. 重复 je pouze slovesem. 重复 může být použito v rozkazovací větě, 反复 nikoliv. U 反复 může dojít k duplikaci, s významem „z něčeho vycouvat, z něčeho se vykrucovat.“ 重复 nemá toto použití [2, s. 237–238].

17

出席 chūxí – být přítomen; účastnit se		
~宴会	~yànhuì	účastnit se banketu
~开幕式	~kāimùshì	účastnit se zahajovací ceremonie
~会议	~huìyì	účastnit se schůze

- 很多国家和地区的领导人都出席了这次会议。Této schůze se zúčastnily vůdčí z mnoha zemí a regionů.
- 我没有时间出席宴会。Nemám čas účastnit se banketu.

参加 cānjiā – účastnit se		
~会议	~huìyì	účastnit se schůze
~劳动	~láodòng	zapojit se do práce
~组织	~zǔzhī	účastnit se organizace

- 我姐姐已经大学毕业参加工作了。Moje sestra už vystudovala vysokou školu a zapojila se do práce.
- 参加比赛前一定要认真准备。Před tím, než se budeš účastnit soutěže se musíš pilně připravit.

出席 se používá spíše pro oficiální, úřední schůze. 参加 má širší oblast použití, např. 参加组织 cānjiā zǔzhī „účastnit se organizace,” 参加活动 cānjiā huódòng „účastnit se akce,” 参加比赛 cānjiā bǐsài „účastnit se soutěže” [2, s. 253–254].

18

促进 cùjìn – povzbuzovat; stimulovat; urychlovat; podporovat		
~学习	~xuéxí	podporovat studium
~工作	~gōngzuò	povzbuzovat v práci
~生产	~shēngchǎn	podporovat ve výrobě

- 生产必须安全，安全促进生产。 Výroba musí být bezpečná. Bezpečnost napomáhá výrobě.
- 改革开放促进了经济的发展。 Reformy a otevření se světu podpořili ekonomický vývoj.

促使 cùshǐ – napomáhat (něčemu); uspišit; povzbudit; podnítit		
~发生变化	~fāshēng biànhuà	napomáhat ke změně
~他努力学习	~tā nǔlì xuéxí	podnítit ho, aby pilně studoval
~他成长	~tā chéngzhǎng	napomáhat mu ve vzrůstu

- 爸爸的话促使我认识到自己的不足。 Slova mého otce mě přiměla uvědomit si mé nedostatky.
- 这件事促使我改变了要辞职的决定。 Tato záležitost mě přiměla změnit mé rozhodnutí dát výpověď.

Sloveso 促进 a 促使 se každé pojí s jinými předměty. Předmětem ke slovesu 促进 je práce, záležitosti, problémy, učení a studium. Předmětem ke slovesu 促使 je člověk nebo lidmi vytvořené organizace, firmy, podniky či společnosti [2, s. 280–281]. Obě slovesa vždy vyžadují doplnění předmětem [8, s. 68].

19

答应 dāyīng – reagovat; ozvat se; odpovědět; souhlasit; slíbit		
~我们	~wǒmen	slíbit nám
~要求	~yàojiú	souhlasit s požadavky
没有人~	méiyǒu rén~	nikdo se neozval

- 他答应一定来。 Slíbil, že určitě přijde.
- 没叫你，你怎么答应开了。 Na tebe jsem nevolal, proč jsi se začal ozývat?

同意 tóngyì – souhlasit, schvalovat; být svolný (s něčím)		
~你的意见	~nǐ de yìjiàn	souhlasit s tvými připomínkami
~他的看法	~tā de kànfǎ	souhlasit s jeho názorem
母亲不~	mǔqīn bù~	máma neschvaluje

- 我同意你的意见。 Souhlasím s tvými připomínkami.
- 母亲不同意我去留学。 Máma mi neschvaluje jet studovat do zahraničí.

答应 se používá ve významu „souhlasit s něčím a odpovídat, reagovat či ozvat se.” 同意 se používá ve významu „souhlasit s něčím,” ale nepoužívá ve významu „odpovídat nebo reagovat” a má dále ještě význam „něco schvalovat,” 答应 nemá tento význam [2, s. 287].

20

达到 dádào – dosáhnout (něčeho); dospět (k něčemu)		
~目的	~mùdì	dosáhnout cíle
~要求	~yàoliú	dosáhnout požadavku
~标准	~biāozhǔn	dosáhnout normy

- 他的要求很高，很难达到。Má příliš vysoké nároky a je těžké jich dosáhnout.
- 他有信心达到目标。Má v sebe důvěru, že dosáhne svého cíle.

到达 dàodá – dorazit; dospět (někam); dosáhnout; přibýt		
准时~	zhǔnshí~	přijet na čas
~机场	~jīchǎng	dorazit na letiště
~北京	~Běijīng	dorazit do Pekingu

- 请大家一定在下午三点前到达机场。Všichni prosím dorazte před třetí hodinou odpoledne na letiště.
- 妈，你别担心，我会安全到达那儿的。Mami, neměj obavy. Určitě tam dorazím v pořádku.

Předmětem ke slovesu 达到 jsou abstraktní podstatná jména např. 达到目的 dádào mùdì „dosáhnout cíle,” 达到理想 dádào lǐxiǎng „dosáhnout ideálu,” 达到水平 dádào shuǐpíng „dosáhnout úrovně,” 达到标准 dádào biāozhǔn „dosáhnout normy.” Předmětem ke slovesu 到达 je nějaké místo či lokace. 达到 může tvořit potenciální formu: 达得到 dádédào „moci dosáhnout,” 达不到 dábudào „nemoci dosáhnout.” 到达 toto použití nemá [2, s. 289].

21

打听 dǎtīng – informovat se; dotazovat se; zeptat se		
~消息	~xiāoxī	zeptat se na informace
~情况	~qíngkuàng	informovat se o situaci
~一下	~yī xià	zeptat se

- 这件事我已经打听/问清楚了。Už jsem byl informován o této záležitosti.
- 劳驾，我打听/问一下，去北京大学怎么走？Omlouvám se, mohu se zeptat kudy se dostanu na Pekingskou univerzitu?

问 wèn – ptát/zeptat se; tázat/otázat se		
~路	~lù	zeptat se na cestu
~问题	~wèntí	na něco se zeptat
~好	~hǎo	pozdravovat

- 我想去问老师一个问题。Chci se pana učitele na něco zeptat.

- 有不懂的地方就问老师。Když nebudeš něčemu rozumět, běž se zeptat učitele.

打听 nese stejný význam jako sloveso 问. 打听 se používá ve významu vyptávat se na něco a zpravidla se to netýká dotazovaného protějšku [8, s. 82]. Sloveso 打听 se vymezuje na zprávy, informace, zvěsti či lidi [2, s. 297–298]. 问 má význam „zeptat se na něco ostatních, pokud něčemu nerozumím” nebo „po něčem pátrat, něco vyšetřovat” [8, s. 401].

22

代表 dàibiǎo – zastupovat; představovat; reprezentovat		
~学校	~xuéxiào	reprezentovat školu
~我们	~wǒmen	zastupovat nás
~大家	~dàjiā	zastupovat nás všechny

- 我代表全班同学去医院看望王老师。Za třídu jsem se šel podívat za panem učitelem Wangem do nemocnice.
- 你是代表经理参加这次会议的。Na schůzi si zastupoval manažera.

代替 dàitì – nahradit; zastoupit		
我~你	wǒ~nǐ	nahrazuji tě
~他去	~tā qù	jít místo něj
~你去	~nǐ qù	jít místo tebe

- 他出差了，你代替他去吧。Jel na služební cestu. Běž tam místo něj.
- 没有任何人能代替李丽的位置。Není člověka, který by mohl nahradit Li Li.

代表 je slovesem i podstatným jménem. 代替 je pouze slovesem [2, s. 310]. 代表 má význam „vyřídit něco za někoho nebo nějaký kolektiv” či „za někoho vyslovit připomínku.” 代替 se používá ve významu „vyměnit si s někým úlohu” [8, s. 82–83].

23

当心 dāngxīn – dávat pozor (na něco); být opatrný		
~身体	~shēntǐ	dbát o své tělo
~点儿	~diǎnr	být více opatrný
~感冒	~gǎnmào	dávat pozor na nachladnutí

- 当心/小心！有辆车开过来了。Pozor! Jede sem auto.
- 路上车多人多，开车要当心/小心。Na cestě je mnoho lidí i aut. Dávej pozor při řízení.

小心 xiǎoxīn – dávat pozor; pozor (na něco)		
不~	bù~	nedávat pozor
~火车	~huǒchē	dávat pozor na vlak
千万~	qiānwàn~	za každou cenu si dávat pozor

- 跟这种人打交道你千万要小心/当心。Při jednání s takovými lidmi musíš za každou cenu být opatrný.

- 小心/当心点儿，别感冒了。Dávej pozor ať nenastydneš.

Sloveso 小心 má stejný význam jako 当心, ale 小心 má také funkci adjektiva a může tvořit záporný tvar pomocí zápornky 不小心 bù xiǎoxīn „nedávat pozor.“ 当心 má pouze funkci slovesa a nemůže tvořit záporný tvar [2, s. 324–325].

24

挡 dǎng – zahrazovat; přehrazovat; zadržovat; překážet		
~路	~lù	blokovat cestu
~雨	~yǔ	zadržovat déšť
~太阳	~tàiyáng	clonit

- 你站在这儿正好挡着我看电视了。Tak jak stojíš mi překážíš v dívání se na televizi.
- 别挡亮儿。Nezacláněj!

拦 lán – zabraňovat; blokovat; zastavovat		
~住他	~zhù tā	zastavit někoho
~一辆出租车	~yī liàng chūzūchē	zastavit si taxi
~车	~chē	zastavit si auto

- 你想去哪里就去吧，我不会拦你。Běž si, kam chceš. Nebudu ti bránit.
- 我们拦一辆出租车把。Zastavme si taxi.

Činitelem slovesa 挡 jsou především neživé předměty (kufr v cestě, překážka na silnici). Sloveso 拦 se používá ve významu 拦住他 lánzhù tā „zastavit někoho,“ 拦车 lán chē „zastavit si auto“ [2, s. 326–327]. 挡 se používá také ve významu „clonit, zakrývat či zastít“ [8, s. 87]. 拦 se používá ve významu „nenechat něco/někoho projet/projít“ a „zastavit, zadržet nebo zabrzdit“ [8, s. 234].

25

到 dào – dojet, dorazit (někam); přijít, jít (někam, do něčeho)		
时间~了	shíjiān~le	už je čas
~北京来	~Běijīng lái	přijít/přijet do Pekingu
~站	~zhàn	dorazit do stanice

- 我想到图书馆去借本书。Chci si jít půjčit knihu do knihovny.
- 你能到我这儿来吗? Můžeš ke mně přijít?

到达 dàodá – dorazit; dospět (někam); dosáhnout; přibýt		
准时~	zhǔnshí~	přijet na čas
~机场	~jīchǎng	dorazit na letiště
~北京	~Běijīng	dorazit do Pekingu

- 请大家一定在下午三点前到达机场。Všichni prosím dorazte před třetí hodinou odpoledne na letiště.

- 妈，你别担心，我会安全到达那儿的。Mami, neměj obavy. Určitě tam dorazím v pořádku.

Obě slovesa mohou jako předmět přibírat nějaké místo. 到达 používáme spíše v psaném jazyce, 到 se používá v mluveném i psaném jazyce. 到 se také používá ve významu někam jít či jet, 到达 nemá toto použití [2, s. 330–331].

26

等 děng – čekat		
~车	~chē	čekat na auto
~人	~rén	čekat na někoho
~一会儿	~yī huì r	chvilí počkat

- 我在这儿等一个朋友。Čekám tady na kamaráda.
- 你等了多久了？ Jak dlouho si čekal?

等待 děngdài – čekat (někoho/něco, na někoho/něco); vyčkávat (něčeho)		
耐心~	nàixīn~	trpělivě čekat
~命令	~mìnglìng	vyčkávat rozkazy
~机会	~jīhuì	čekat na příležitost

- 大家虽然都已经准备好了，但没接到命令，只能耐心等待着。Přestože byli všichni již připraveni, tak dokud neobdrží rozkaz, mohou jen trpělivě vyčkávat.
- 她一直在等待你的出现。Stále čeká, až se objevíš.

Slovesa 等 a 等待 mají shodný význam. 等待 se používá více ve psaném jazyce. Předmětem k němu jsou abstraktní podstatná jména, která jsou zpravidla dvoj a víceslabičná. 等 nemá toto omezení [2, s. 341–342]. 等待 se používá ve významu „nic nepodniknout a vyčkávat až se někdo objeví či něco naskytne” [8, s. 94].

27

读 dú – číst nahlas; číst, pročítat; chodit do školy, studovat (na škole); vyslovovat		
~报纸	~bàozhǐ	číst si noviny
~书	~shū	chodit do školy
~大学	~dàxué	chodit na vysokou školu

- 你读过他的新小说吗？ Četl jsi jeho nový román?
- 你把这篇文章读给他听。Přečti mu ten článek.

念 niàn – myslet, vzpomínat, stýskat se; číst nahlas, předčítat; studovat, chodit do školy		
~家	~jiā	vzpomínat na domov
~着你	~zhe nǐ	stýskat se po tobě
~信	~xìn	předčítat dopis

- 我们老念着你。Stýská se nám po tobě.
- 你就在这个学校念下去吧。Tak budeš chodit na tuto školu.

Obě slovesa 读 i 念 mají podobný význam a liší se převážně v kolokacích. 念 má význam „předčítat nahlas“ či „vydávat zvuk při čtení,“ 读 znamená „vydávat i nevydávat zvuk při čtení,“ např. 读报纸 dú bàozhǐ se použije sloveso 读 ve významu „mlčky si číst noviny“, nikoliv sloveso 念. 念 má také význam „stýskat se či vzpomínat“ např. 念家 niànjīa „vzpomínat na domov,“ 读 tento význam nemá [2, s. 364].

28

度过 dùguò – prožít; strávit		
~愉快的寒假	~yúkuài de hánjiǎ	prožít radostné zimní prázdniny
~一生	~yīshēng	prožít život
~最难过的时候	~zuì nánguò de shíhòu	prožít nejtěžší časy

- 最难过的时候你都度过了，现在还怕什么？Ty nejtěžší časy jsi již přežil, čeho se ještě bojíš?
- 人的一辈子应该怎么度过？Jak by měl člověk prožít svůj život?

过 guò – přecházet přes (něco); procházet (něčím); projíždět (něčím; jít kolem (něčeho)); přejít; uplynout; plynout; prožívat; trávit; slavit; přesahovat		
~河	~hé	prejít přes řeku
~桥	~qiáo	prejít přes most
~生日	~shēngri	slavit narozeniny

- 我在北京过得很好，你们就放心吧。Žiju si v Pekingu dobře, tak se neznepokojujte.
- 过了很长时间。Uplynul dlouhý čas.

Slovesa 度过 a 过 mají podobný význam, ale předmětem ke slovesu 度过 bývají zpravidla víceslabičná podstatná jména, 过 nemá toto omezení. 度过 se obvykle vztahuje k nějakému časovému úseku. 过 se může vztahovat k nějakému času, ale i k prostoru, např. 过桥 guò qiáo „prejít přes most“ [2, s. 366–367].

29

兑换 duìhuàn – měnit; směnit		
~人民币	~rénmínbì	směnit RMB
~钱	~qián	směnit si peníze
~现金	~xiànjīn	směnit hotovost

- 你可能给我兑换一下吗？Mohl/a byste mi směnit?
- 那么我们从另一个银行兑换现金。Tak si směníme hotovost v jiné bance.

换 huàn – vyměňovat; směňovat		
~车	~chē	přestoupit do jiného auta (taxi)
~衣服	~yīfú	převléknout se
~人	~rén	s někým se vyměnit

- 咱们换一下座位，好吗？Sedneme si jinam, jo?

- 你先等我一会儿，我换换衣服。Počkej tu chvíli, převléknu se.

Oblast, ve které použijeme sloveso 兑换, je omezena na finančnictví a bankovníctví. Nejčastěji se používá při směnování peněz či měny. Sloveso 换 má širší oblast použití jako např. 换衣服 huàn yīfú „převléknout se“ či 换人 huàn rén „s někým se vyměnit“ [2, s. 378–379].

30

发明 fā míng – objevit, vynalézt; vyložit, rozvinout, objasnit		
~纸	~zhǐ	vynalézt papír
~电话	~diànhuà	vynalézt telefon
~电脑	~diànnǎo	vynalézt počítač

- 他发明了一项新技术。Vynalezl nový druh technologie.
- 他发明这种机器人可以和人对话。Vynalezl tento druh zařízení, kdy spolu mohou lidé komunikovat.

发现 fā xiàn – uvědomit si, zjistit, všimnout si; vyzkoumat, zjistit, objevit		
~一种新植物	~yī zhǒng xīn zhíwù	objevit nový druh rostliny
~不少错误	~bù shǎo cuòwù	zjistit nemálo chyb
~了他	~le tā	všimnout si ho

- 你到底发现是谁干的了吗？ Příšel jsi na to, kdo to udělal?
- 他最后发现了 he wanted shirt. Nakonec objevil košili, kterou chtěl.

发明 znamená „vytvořit nové věci, které původně na světě nebyly.“ 发现 znamená „nalézt nebo uvidět věci, záležitosti, zákony či zákonitosti, které již dříve na světě byly“ [2, s. 394].

31

发生 fā shēng – přihodit se; stát se; vzniknout; vyvstát; dojít (k nějaké události)		
~关系	~guānxì	mít s někým poměr/vztah
~矛盾	~máodùn	vzbudit konflikt
故事~了	gùshi~le	příběh se odehrál

- 旧的矛盾解决了，还会发生/产生新的矛盾。Starý konflikt byl vyřešen a vznikne nový.
- 我想她没有说她没有和那人发生关系。Myslím si, že neřekla, že s tou osobou neměla poměr.

产生 chǎnshēng – vzniknout; vytvořit se; zrodit se; nastat		
~影响	~yǐngxiǎng	ovlivnit
~新政府	~xīn zhèngfǔ	dát vznik nové vládě
~问题	~wèntí	nastat problém

- 中国历史上产生过许多优秀人物。Čínská historie stvořila velké množství významných osobností.

- 电脑对人们的生活产生了巨大的影响。Počítače ve velké míře ovlivnily životy lidí.

Předmětem ke slovesům 发生 a 产生 jsou zpravidla abstraktní podstatná jména, která se do určité míry liší podle slovesa. 产生 se používá spíše ve významu „dát vznik nové vládě či hmotě.” 发生 se používá spíše ve významu „odehrát se a stát se” [2, s. 396–397].

32

反映 fǎnyìng – odrážet; obrážet; zobrazovat; oznamovat; hlásit (nadřizenému apod.)		
~生活	~shēnghuó	zachycovat něčí život
~情况	~qíngkuàng	odrážet situaci
~问题	~wèntí	nahlásit problém

- 我会把大家说的这些情况向老师反映的。Všechno, o čem jste mluvili, oznámím panu učiteli Wangovi.
- 这部电脑反映了 20 世纪 60 年代人们的生活。Tento film zachycuje životy lidí z 60. let 20. století.

反应 fǎnyīng – reagovat		
~得很厉害	~de hěn lìhài	silně reagovat
~快	~kuài	rychle reagovat
~慢	~màn	pomalou reagovat

- 她现在老了，反应比原来慢多了。Je už stará a reaguje o dost pomaleji než dříve.
- 有的人吃药以后反应得很厉害。Někteří lidé reagují na léky velmi silně.

反映 a 反应 jsou slovesy i podstatnými jmény. 反映 se používá ve smyslu „zachycovat/reflektovat něčí život” či „nahlásit danou situaci nebo problém.” 反应 se používá ve smyslu „reagovat na nějaký podnět.” Nelze je vzájemně nahradit [2, s. 406–407].

33

妨碍 fáng'ài – překážet; bránit; vadit; stát v cestě		
~工作	~gōngzuò	překážet někomu při práci
~交通	~jiāotōng	bránit v dopravě
~别人	~bié rén	překážet ostatním

- 你在这里唱歌跳舞，妨碍了我工作。To tvoje zpívání a tancování mi vadí při práci.
- 你不要在这儿妨碍他。Nepřekázej mu v cestě.

影响 yǐngxiǎng – ovlivňovat/ovlivnit; mít vliv (na někoho/něco)		
~学习	~xuéxí	mít vliv na učení
~孩子	~háizi	mít vliv na děti
~别人	~biérén	mít vliv na ostatní

- 这样做已经影响了他的健康。Jiǔ to ovlivnilo jeho zdraví.
- 没想到那件事也影响到我了。Nepomyslel bych si, že to ovlivní i mně.

影响 je slovesem i podstatným jménem a vyskytuje se často v pozici předmětu, 妨碍 je pouze slovesem. 妨碍 může mít pejorativní význam „někomu vadit či překážet.“ 影响 má pejorativní i pochvalný význam, např. 影响孩子 yǐngxiǎng hái zi „mít vliv na děti“ [2, s. 411–412].

34

仿佛 fǎngfú – podobat se; zdát se jako by...		
~花一样	~huā yī yàng	podobat se květině
样子和以前相~	hé yǐqián xiāng~	podobat se dřívějším vzhledem
相~	xiāng~	navzájem se podobat

- 两个孩子年纪相仿佛。Dvě děti si jsou podobní věkem.
- 这两种衣服的样式相仿佛。Tyto dva druhy oblečení si jsou podobné stylem.

好像 hǎoxiàng – zdát se; vypadat		
~一个苹果	~yī gè píngguǒ	vypadat jako jablíčko
~多年的好朋友	~duōnián de hǎo péngyǒu	vypadat jako staří známí
~真的	~zhēn de	vypadat opravdově

- 他们俩一见面就好像多年的老朋友。Hned jak se setkali, už vypadali jako staří známí.
- 他俩又说又笑, 好像好久没见面的老朋友。Bavili se a smáli, vypadali jako staří známí, kteří se dlouho neviděli.

Obě slovesa mají význam „zdát se, vypadat či podobat se,“ ale 仿佛 se spíše vyskytuje v psaném jazyce, 好像 se vyskytuje spíše ve mluveném jazyce [2, s. 413].

35

分别 fēnbié – rozloučit se; odloučit se od sebe; rozlišovat; odlišovat		
跟朋友~	gēn péngyǒu~	rozloučit se s kamarády
已经~三年了	yǐjīng~sān nián le	být odloučen od někoho již tři roky
跟大家~	gēn dàjiā~	se všemi se rozloučit

- 我们已经分别三年了。Jsme od sebe již tři roky.
- 分别不到一年又见面了。Nebudeme od sebe ani rok a znovu se uvidíme.

告别 gào bié – loučit se; rozloučit se		
和家人~	hé jiārén~	oddělit se od rodiny
~朋友	~péngyǒu	loučit se s kamarády
~家乡	~jiāxiāng	rozloučit se s rodným místem

- 他们握手告别。Rozloučili se podáním ruky.
- 我去向老师告个别。Jdu se rozloučit s panem učitelem.

分别 i 告别 se obě používají ve smyslu „něco/někoho opustit či „se s někým/něčím rozloučit.“ Sloveso 告别 je tranzitivní sloveso, tj. že přibírá předmět. 分别 je intransitivní sloveso, tj. nepřibírá předmět. 告别 je sloveso, u kterého můžeme mezi první a druhou slabiku vložit další slova, např. numerativ 告个别 gào gē bié „rozloučit se.“ 分别 nemá tuto funkci. K 分别 se může pojit také komplement, např. 分别三年了 fēn bié sān nián le „být odloučen tři roky,“ k 告别 nikoliv [2, s. 420].

36

否定 fǒudìng – popírat, negovat		
~了我的计划	shìshí	někdo vyvrátil můj plán
完全~	wánquán~	zcela popírat
~他的意见	~tā de yìjiàn	negovat jeho připomínku

- 他认为应该参加比赛，但是大家否定了他的意见。Myslel si, že je nutné se zúčastnit soutěže, ale všichni jeho názor odmítli.
- 事实否定了他的看法。Fakta vyvrátila jeho názor.

否认 fǒurèn – nepřiznat, popírat		
~消息	~xiāoxī	popírat informace
~这件事	~zhè jiànshì	popírat záležitost
~事实	~shìshí	popírat fakta

- 我们老板否认了投资失败的消息，说这是假的。Náš šéf popřel zprávy o tom, že investice selhala a řekl, že je to všechno falešné.
- 有人说他以前是医生，不过他否认了这个。Povídá se, že byl doktorem, ale on to popřel.

Činitelem slovesa 否认 jsou lidé nebo organizace, např. 老板否认了投资失败的消息 lǎobǎn fǒurèn le tóuzī shībài de xiāoxī „Šéf popřel zprávy o tom, že investice selhala.“ Sloveso 否定 znamená „vyvrátit, negovat něčí názor či připomínku“ nebo „popírat existenci něčeho“ a činitelem nejsou pouze lidé či organizace, např. 事实否定了他的看法 shìshí fǒudìng le tā de kànfǎ „Fakta vyvrátila jeho názor.“ [2, s. 437].

37

辅导 fǔdǎo – dávat konzultace; radit a pomáhat (s učením apod.)		
~学生	~xuéshēng	dávat konzultace studentům
~孩子学习	~háizi xuéxí	pomáhat dětem s učením
~数学	~shùxué	radit s matematikou

- 我的数学不太好，想找个老师辅导辅导。Nejde mi moc matematika, proto si chci najít učitele na konzultace.
- 教师正在辅导学生准备考试。Učitel zrovna pomáhá studentům připravit se na zkoušku.

指导 zhǐdǎo – vést; ukazovat směr; řídit		
~我们	~wǒmen	vést nás
~工作	~gōngzuò	řídit někoho v práci
~写论文	~xiě lùnwén	vést někomu diplomovou práci

- 小王对这项工作不太熟悉，你来帮他指导一下。 Xiao Wang není obeznámen s touto prací. Pomoz mu se v tom zorientovat.
- 王老师认真地指导了同学们的实习工作。 Pan učitel Wang svědomitě řídil stáže studentů.

辅导 i 指导 jsou slovesy i podstatnými jmény. Sloveso 辅导 se používá ve významu „někoho vyučovat” a aktérem je zpravidla učitel. Aktérem slovesa 指导 může být učitel, ale i trenér, cvičitel, vedoucí či vůdčí [2, s. 443–444].

38

改革 gǎigé – reformovat		
~方案	~fāng'àn	reformovat předpisy
~措施	~cuòshī	reformovat opatření
我们厂~了	~wǒmen chǎng le	naše továrna prošla reformou

- 这种管理方法改革起来挺不容易。 Tento řídicí postup není snadné reformovat.
- 我并不想要改革世界。 Opravdu si nepřeji zreformovat svět.

改进 gǎijìn – zlepšit; zdokonalit		
~工作方法	~gōngzuò fāngfǎ	zlepšit pracovní metodu
~技术	~jìshù	zdokonalit techniku
~设计	~shèjì	zlepšit návrh

- 我们还要努力改进工作方法。 Musíme usilovně zlepšit pracovní metodu.
- 他们改进了产品的设计，产品比以前更实用了。 Zlepšili design produktu, který byl poté praktičtější než dříve.

Obě slovesa se používají ve významu „změnit staré, aby byl učiněn pokrok,” ale 改革 se pojí s více předměty než sloveso 改进, např. hospodářství, ekonomika, politika, společnost a komunita. Předmětů, se kterými se 改进 pojí, je méně, např. technika, technologie, práce, pracovní metoda či postup [2, s. 455].

39

感受 gǎnshòu – být zasažen; pocítit		
~热情	~rèqíng	pocítit nadšení
~关心	~guānxīn	pocítit něčí starost/péči
~变化	~biànhuà	být zasažen změnou

- 生病的时候，大家都去看望他，照顾他，让他感受到了温暖和关心。Když byl nemocný, všichni ho přišli navštívit a starat se o něj. Pocítil jejich péči a vřelost.
- 是朋友们让我感受到了生活的快乐。To díky přátelům cítím radost ze života.

感觉 gǎnjué – pociťovat; cítit		
~幸福	~xìngfú	pociťovat štěstí
~有点儿热	~yǒu diǎnr rè	je mi trochu horko
~有点儿冷	~yǒu diǎnr lěng	je mi trochu zima

- 我感觉有一点儿冷，得再穿一件衣服。Je mi trochu zima, potřebuji na sebe ještě něco hodit.
- 我是老了，可是自己不感觉老。Jsem starý, ale necítím se tak.

感受 i 感觉 jsou slovesy i podstatnými jmény, ale liší se ve významu. Sloveso 感受 se používá pro duševní, vnitřní aktivity. 感觉 se kromě pro duševní, vnitřní aktivity také používá pro činnosti smyslových orgánů, např. 感觉到疼 gǎnjué dào téng „cítit bolest“ [2, s. 464–465].

40

感谢 gǎnxiè – děkovat		
~她	~tā	děkovat jí
非常~	fēicháng~	nesmírně děkovat
~你	nǐ~	děkovat ti

- 非常感谢您对我们的帮助。Nesmírně vám děkujeme za Vaši pomoc.
- 我真不知道该怎么感谢你。Opravdu nevím, jak bych ti mohl poděkovat.

感激 gǎnjī – pociťovat vděčnost; být vděčný; být zavázán		
永远~你	yǒngyuǎn~nǐ	jsem ti navěky zavázán
充满~	chōngmǎn~	být naplněn vděčností
十分~	shífēn~	být velmi vděčný

- 对你的帮助我十分感激。Jsem ti velmi vděčný za tvoji pomoc.
- 我在给王老师的信里表达了自己感激的心情。V dopise, který jsem dal panu učiteli Wangovi, jsem vyjádřil svou vděčnost.

感谢 i 感激 jsou tranzitivní slovesa, tj. že mohou přibírat předmět, ale 感激 znamená „být někomu zavázán,” používá se v psaném jazyce a vyjadřuje nějaký citový stav při děkování ostatním. Může mít rovněž funkci přívlastku a určení, 感谢 nikoliv. 感谢 se spíše vyskytuje v mluveném jazyce a znamená „vyjádřit vděk mluvenou formou nebo nějakou činností” [2, s. 466].

41

搞 gǎo – zabývat se (něčím); pracovat (v určitém oboru); významově vágní sloveso, které získává konkrétní význam spojením s předmětem nebo komplementem

~艺术	~yìshù	zabývat se uměním
~脏	~zàng	něco si zašpinit
~工作	~gōngzuò	vykonávat nějakou práci

- 他把衣服搞脏了。Zašpínal si oblečení.
- 她们全家都是搞艺术的。Celá její rodina se zabývá uměním.

弄 nòng – dělat; připravovat; obstarat; sehnat; manipulovat; nakládat; hrát si (s něčím)

~清楚	~qīngchǔ	vyjasnit
~到一套公寓	~dào yī tào gōngyù	sehnat bytový dům
~饭	~fàn	připravovat jídlo

- 我给你弄/搞一张足球票。Sehnal jsem ti lístek na fotbal.
- 你别把照相机弄坏了! Nemanipuluj s tím fotoaparátem, ať ho nepokazíš!

搞 i 弄 jsou zástupná slovesa, tj. slovesa, která jsou lexikálně prázdná a význam přibírají až s předmětem. 弄 se zpravidla vyskytuje v mluveném jazyce. 搞 se vyskytuje v mluveném, ale i psaném jazyce [2, s. 477].

42

鼓励 gǔlì – povzbuzovat; dodávat odvalu

~他	~tā	povzbuzovat ho
~我们	~wǒmen	povzbuzovat nás
~孩子们	~háizimen	povzbuzovat děti

- 老师总是鼓励我们，学习汉语要多听多说，不要怕说错。Pan učitel nás vždy povzbuzuje, že když se učíme čínštinu musíme hodně poslouchat, mluvit a nebát se, říct něco špatně.
- 我刚有了一点儿进步，领导就鼓励上我了。Právě jsem učinil pokrok a vedoucí mě proto povzbudil.

鼓舞 gǔwǔ – inspirovat; povzbuzovat; dodávat elán

~人民	~rénmín	povzbudit obyvatelstvo
这次成功~着全国人民	zhè cì chénggōng~zhe quánguó rénmin	tento úspěch inspiroval obyvatelstvo celé země
这次实验成功了~了我们的信心	zhè cì shíyàn chénggōng le~le wǒmen de xìnxīn	to, že uspěl tento experiment povzbudilo naši víru v sebe sama

- 他的精神将永远鼓舞着我们。Jeho vitalita nás bude navždy inspirovat.
- 这个发现鼓舞我们。Tento objev nás všechny inspiroval.

鼓励 a 鼓舞 jsou podstatnými jmény i slovesy. Rozdílem však je, že činitelem slovesa 鼓舞 je nějaká věc, záležitost 这次成功鼓舞着全国人民 zhè cì chénggōng gǔwǔzhe

quánguó rénmin „Tento úspěch inspiroval obyvatelstvo celé země.“ Činitelem slovesa 鼓励 může být nějaká věc, záležitost, ale i člověk, např. 老师总是鼓励我们 lǎoshī zǒngshì gǔlǐ wǒmen „Pan učitel nás vždy povzbuzuje.“ Když jsou 鼓励 a 鼓舞 ve funkci přísudku, mohou k sobě přibírat krátkou větu jako předmět [2, s. 515].

43

观察 guānchá – pozorovat; sledovat; obhlížet; zkoumat		
~一个人的表情	~yī gè rén de biǎoqíng	pozorovat něčí mimiku
~情况	~qíngkuàng	sledovat situaci
~问题	~wèntí	zkoumat nějaký problém

- 观察一个人的表情要注意看他的眼睛和小细节。Při pozorování něčí mimiky je potřeba si dávat pozor na oči a na nejmenší detaily.
- 他们在吵架，我打算先观察观察情况，再想办法劝他们。Zrovna se hádají. Mám v plánu chvíli pozorovat situaci a vymyslet nějaký způsob, kterým je přesvědčím.

看 kàn – dívat se; hledět; sledovat; číst; posuzovat; domnívat se; mít za to; soudit		
~书	~shū	číst knihu
~朋友	~péngyǒu	navštívit kamaráda
~电视	~diànshì	dívat se na televizi

- 他喜欢看电影。Rád se dívá na filmy.
- 这本书借给我看看，好吗？Půjč mi tuhle knihu ať si ji přečtu, jo?

Sloveso 观察 znamená „něco vážně/svědomitě sledovat/pozorovat, a přitom nad něčím přemýšlet, bádát či něco probírat.“ 观察 se zpravidla vyskytuje v psaném jazyce. 看 se spíše vyskytuje v mluveném jazyce a má více použití než sloveso 观察 [2, s. 524–525].

44

喊 hǎn – křičet; volat (na někoho)		
有人~你	yǒurén~nǐ	někdo na tebe volá
~名字	~míngzì	volat něčí jméno
~他	~tā	volat/křičet na někoho

- 把老王叫/喊来，我们一起商量一下。Zavolej na Lao Wanga, něco společně prodiskutujeme.
- 你去把小王喊过来。Běž zavolat Xiao Wanga, ať sem přijde.

叫 jiào – volat; křičet; nazývat se; žádat; chtít; dovolit; způsobit		
~车	~chē	zavolat taxi
狗~	gǒu~	pes štěká
~两个菜	~liǎng gè cài	objednat si dva pokrmy

- 请帮我叫一辆出租车。Pomoz mi prosím zavolat taxi.
- 你叫什么名字？Jak se jmenuješ?

喊 se používá ve významu „na někoho nahlas volat” a omezuje se na lidské zvuky či hlasy. 叫 se používá ve významu „na někoho nahlas, ale i potichu volat.” Neomezuje se na lidské zvuky či hlasy [2, s. 553–554].

45

忽视 hūshì – ignorovat; přehlížet; zanedbávat		
~健康	~jiànkāng	nevěnovat pozornost zdraví
~锻炼	~duànliàn	zanedbávat cvičení
~家庭	~jiāting	zanedbávat rodinu

- 忽视安全问题，后果将会很严重。Ignorování bezpečnostních opatření bude mít vážné následky.
- 他认为工作比家庭重要，因而常常忽视家庭。Domnívá se, že je práce důležitější než rodina, a proto ji často zanedbává.

轻视 qīngshì – přezírat; přehlížet; hledět s despektem (na někoho/něco); opovrhovat (někým/něčím); pohrdat		
~劳动	~láodòng	přehlížet něčí práci
~别人	~biérén	pohrdat ostatními
~对方	~duifāng	pohrdat protějškem

- 任何时候都不要轻视你的对手。Nikdy by si neměl opovrhovat svým soupeřem.
- 你不要轻视这个任务。Neměl bys přehlížet tuto úlohu.

Sloveso 轻视 má význam „úmyslně na někoho/něco hledět s despektem” nebo „něčeho/někoho si nevážit.” Význam 忽视 je „si něčeho nevážit, z důvodu nějaké nedbalosti/přehlédnutí či nepozornosti.” 轻视 je silnější než sloveso 忽视. 轻视 se vztahuje hlavně k lidem, ale může se vztahovat i k věcem, záležitostem. 忽视 se vztahuje obvykle k nějakým jevům či věcem [2, s. 580–581].

46

幻想 huàxiǎng – snít; fantazírovat		
不要~	bùyào~	nefantazíruij
我~	wǒ~	fantazíruij
~成为...	~chéngwèi...	fantazírovat o tom, že se stane

- 女孩幻想到国外赚大钱。Sní o tom, že pojedje do zahraničí a vydělá si spoustu peněz.
- 他幻想到国外去读书。Sní o tom, že pojedje do zahraničí studovat.

梦想 mèngxiǎng – snít (o něčem); toužit (po něčem)		
~当...	~dāng	snít o tom, že se stane
~成为...	~chéngwèi	snít o tom, že se stane
我~不到	wǒ~bùdào	ani ve snu by mě nenapadlo, že

- 他梦想当一名医生。Touží po tom se stát doktorem.

- 以前她总是梦想自己能成为一名演员，现在他的理想终于实现了。Dříve vždy snila o tom, že se stane herečkou a dnes se její sen konečně stal skutečností.

幻想 a 梦想 mohou být slovesy i podstatnými jmény a používají se pro myšlenky či úvahy, které jsou nerealizovatelné. 梦想 se navíc používá pro myšlenky a úvahy, které jsou realizovatelné [2, s. 587–588].

47

挤 jǐ – tlačit se; tísnit se; mačkat se; cpát se; mačkat; vymačkávat; ždímat		
~时间	~shíjiān	vyšetřit si čas na něco
~满了	~mǎnle	plný k prasknutí
~进去	~jìnqù	vtláčit se dovnitř

- 车已经满了，挤不上去了。Auto už je přeplněné, a už se tam nikdo nevejde.
- 房间里已经挤满了人。Pokoj je již plný lidí.

拥挤 yōngjǐ – tlačit se; tísnit se		
不要~	bù yào~	netlačte se
~在一起	~zài yìqǐ	tlačit se dohromady
别~	bié~	netlačte se

- 慢慢走，不要拥挤！Pomalů, netlačte se!
- 别拥挤/挤，一个上了另一个再上。Netlačte se, nastupujte jeden po druhém.

拥挤 a 挤 jsou slovesy i adjektivy, k 挤 se může pojit předmět a může být rozšířeno o komplement, např. 挤满了 jǐmǎnle „plný k prasknutí,” 拥挤 nikoliv [2, s. 623–624].

48

集合 jíhé – schromáždit se; sejít se; mít sraz; schromažďovat/soustředit; soustředit/soustředit; sbírat		
到学校~	dào xuéxiào~	sejít se ve škole
七点~	qī diǎn~	mít sraz v sedm hodin
大家~一下	dàjiā~yíxià	všichni se prosím schromážděte

- 你有没有告诉李红明天早上几点集合？Řekl jsi Li Hongovi v kolik se máme zítra sejít?
- 老师让我们明天先到学校集合。Pan učitel nás požádal, abychom se zítra nejprve sešli ve škole.

集中 jízhōng – soustředit/soustředit; koncentrovat; centralizovat		
~力量	~lìliàng	soustředit sílu
~精力	~jīnglì	soustředit energii
~经验	~jīngyàn	soustředit zkušenosti

- 你要集中精力，认真听课。Soustřeď všechnu energii a svědomitě poslouvej přednášku.

- 我们要集中力量先完成这个任务。Potřebujeme nejdříve soustředit sílu, abychom nejdříve dokončili tento úkol.

Sloveso 集合 se zpravidla vztahuje k lidem s významem „někde či někdy se schromáždit.“ Předmětem k 集中 mohou být lidé, ale i abstraktní podstatná jména, např. 集中精力 jízhōng jīnglì „soustředit sílu“ nebo 集中经验 jízhōng jīngyàn „soustředit zkušenosti“ [2, s. 620–621].

49

假装 jiǎzhuāng – předstírat; tvářit se; stavět se; dělat ze sebe (někoho/něco)		
~不认识	~bù rènshì	předstírat někoho neznat
~生气	~shēngqì	předstírat naštvanost
~关心	~guānxīn	předstírat zájem

- 他们是假装吵架，不是真的。Jen předstírají, že se hádají. Není to opravdové.
- 她假装生气，其实很开心。Předstírá, že je naštvaná, ale popravdě je velmi šťastná.

装 zhuāng – předstírat; tvářit se, že.; nakládat; ukládat; vkládat; montovat; instalovat; zavést; vybavit (něčím)		
~电话	~diànhuà	instalovat telefon
~东西	~dōngxī	ukládat věci
~机器	~jīqì	instalovat stroj

- 把这些东西都装在车上。Nalož tyhle věci do auta.
- 我们家现在还装不起空调。U nás doma ještě není nainstalovaná klimatizace.

Sloveso 装 má více použití než sloveso 假装. Kromě významu „předstírat“ má sloveso 装 také význam „nakládat“, „instalovat“ a další, sloveso 假装 nemá toto použití [2, s. 635–636].

50

建立 jiànlì – založit; vytvořit; vybudovat		
~友谊	~yǒuyì	vybudovat přátelství
~合作关系	~hézuò guānxì	navázat spolupráci
~联系	~liánxì	navázat kontakt

- 我们公司跟他们公司建立了一种良好的合作关系。Naše firma a jejich firma navázala dobrou spolupráci.
- 我们跟北京，上海等城市都建立了联系。Navázali jsme kontakt s Pekingem, Šanghají a dalšími městy.

成立 chénglì – založit; zřídit; vytvořit; zorganizovat; obstát		
~一家公司	~yījiā gōngsī	založit firmu
~一所学校	~yīsuǒ xuéxiào	založit školu
~俱乐部	~jùlèbù	založit klub

- 这家公司昨天在北京正式成立了。Tato firma byla oficiálně založena včerejšího dne v Pekingu.
- 北京大学成立于 1898 年。Pekingská Univerzita byla založena roku 1898.

Sloveso 建立 přibírá větší množství předmětů, např. 建立合作关系 jiànlì hézuò guānxi „navázat spolupráci,” 建立联系 jiànlì liánxì „navázat kontakt” či 建立友谊 jiànlì yǒuyì vybudovat přátelství. Sloveso 成立 přibírá menší množství předmětů, např. 成立国家 chénglì guójiā „zřídit stát” či 成立公司 chénglì gōngsī „založit firmu” [2, s. 656–657].

51

建设 jiànshè – budovat		
~方案	~fāng'àn	sestavit plán
把学校~好	bǎ xuéxiào~hǎo	vybudovat školu
~新农村	~xīn nóngcūn	zřídit novou vesnici

- 我们一定要把学校建设好。Určitě musíme vybudovat školu.
- 我们现在努力学习, 是为了将来建设国家。Momentálně pilně studujeme, abychom v budoucnu vybuďovali naši zem.

建筑 jiànzhù – stavět; postavit; vybudovat; vztyčit		
~公司	~gōngsī	vybudovat firmu
~工厂	~gōngchǎng	postavit továrnu
~地铁	~dìtiě	postavit metro

- 现在很多地方都在建筑地铁。Dnes na hodně místech staví metra.
- 这座楼是三年前建筑的。Tahle budova byla postavena před třemi lety.

建设 i 建筑 mohou být podstatným jménem i slovesem. Předmětem ke slovesu 建筑 jsou zpravidla konkrétní podstatná jména, typicky stavby. Předmětem ke slovesu 建设 jsou konkrétní, ale i abstraktní podstatná jména např.: 建设思想 jiànshè sīxiǎng „vybudovat ideologii” či 建设经济 jiànshè jīngjì „vybudovat ekonomiku” [2, s. 657–658].

52

交换 jiāohuàn – vzájemně si vyměňovat/vyměnit		
~名片	~míngpiàn	vyměnit si mezi sebou vizitky
~电话号码	~diànhuà hàomǎ	vyměnit si mezi sebou telefonní čísla
~礼物	~lǐwù	vyměnit si mezi sebou dárky

- 我希望能与你交换名片。Doufám, že si s tebou mohu vyměnit vizitky.
- 会议结束后, 我跟她互相交换了电话号码。Poté, co konference skončila jsem si s ní vyměnil telefonní čísla.

换 huàn – vyměňovat; směňovat		
~车	~chē	prestoupit do jiného auta (taxi)
~衣服	~yīfú	převléknout se
~人	~rén	s někým se vyměnit

- 咱们换一下座位，好吗？ Sedneme si jinam, ano?
- 你先等我一会儿，我换换衣服。 Počkej tu chvíli, převléknu se.

Děj slovesa 交换 zahrnuje více účastníků s významem, že „obě strany vezmou nějaký předmět a předají ho svému protějšku.“ Sloveso se vztahuje ke konkrétním, ale i abstraktním věcem. 换 toto omezení nemá. Vztahuje se např. k věcem, penězům apod [2, s. 670–671].

53

交流 jiāoliú – vyměňovat; předávat si		
~工作经验	~gōngzuò jīngyàn	předávat si pracovní zkušenosti
~思想	~sīxiǎng	předávat si myšlenky
~产品	~chǎnpǐn	vyměňovat si produkty

- 代表们互相交流开经验了。 Zastupitelé si začali navzájem předávat zkušenosti.
- 两个竞争对手如今也交流上经验了。 Dva soupeři si dnes již předávají zkušenosti.

交换 jiāohuàn – vzájemně si vyměňovat/vyměnit		
~名片	~míngpiàn	vyměnit si mezi sebou vizitky
~电话号码	~diànhuà hàomǎ	vyměnit si mezi sebou telefonní čísla
~礼物	~lǐwù	vyměnit si mezi sebou dárky

- 我希望能与你交换名片。 Doufám, že si s tebou mohu vyměnit vizitky.
- 会议结束后，我跟她互相交换了电话号码。 Poté, co konference skončila jsem si s ní vyměnil telefonní čísla.

Sloveso 交换 se vztahuje spíše ke konkrétním věcem či jevům, např. 交换名片 jiāohuàn míngpiàn „vyměnit si mezi sebou vizitky“ či 交换礼物 jiāo lǐwù „vyměnit si mezi sebou dárky.“ Sloveso 交流 se vztahuje spíše ke abstraktním věcem a jevům, např. 交流经验 jiāoliú jīngyàn „předávat si zkušenosti“ nebo 交流思想 jiāoliú sīxiǎng „předávat si myšlenky“ [2, s. 671–672].

54

交际 jiāoji – stýkat se; družít se; komunikovat		
进行~	jìnxíng~	provádět komunikaci
~过一次	~guò yīcì	jednou se setkat
~了几个人	~le jǐgè rén	setkat se s několika lidmi

- 用汉语进行交际对他来说不是一件难事。 Komunikovat prostřednictvím čínštiny není podle něj nic těžkého.
- 她广泛地交际开了。 Začala se všude družít.

交流 jiāoliú – vyměňovat; předávat si		
~工作经验	~gōngzuò jīngyàn	předávat si pracovní zkušenosti
~思想	~sīxiǎng	předávat si myšlenky
~产品	~chǎnpǐn	vyměňovat si produkty

- 代表们互相交流开经验了。Zastupitelé si začali navzájem předávat zkušenosti.
- 两个竞争对手如今也交流上经验了。Dva soupeři si dnes již předávají zkušenosti.

Sloveso 交流 je tranzitivní, tj. může přibírat předmět. Vztahuje se často k abstraktním předmětům a aktérem jsou zpravidla pracovníci či personál. Sloveso 交际 je intranzitivní, tj. že nepřibírá předmět. Nelze je vzájemně nahradit [2, s. 672–673].

55

教育 jiàoyù – vychovávat; vzdělávat		
~孩子	~háizi	vychovávat děti
~学生	~xuéshēng	vzdělávat studenty
~大家	~dàjiā	vychovávat všechny

- 回家后又教育上孩子。Poté co se vrátí domů ještě vychovává děti.
- 他教育起学生来还是很认真的。Přece jen to s tou výchovou studentů bere vážně.

培养 péiyǎng – vychovávat/vychovat; pěstovat		
~人才	~réncái	vychovávat talenty
~能力	~nénglì	schopnost vychovávat
~起不同的兴趣	~qǐ bùtóng de xìngqù	začít si pěstovat různé zájmy

- 这所学校培养出了很多优秀人才。Tato škola vychovala mnoho vynikajících talentů.
- 这种植物在什么条件下才能培养出来？ Za jakých podmínek lze vypěstovat tento druh rostliny？

教育 a 培养 jsou slovesy, ale 教育 je i podstatným jménem. Slovesa 教育 a 培养 se obě používají ve smyslu „podnítit někoho učením či vedením, aby porozuměl pravidlům a zásadám.“ Sloveso 教育 se vztahuje k lidem. 培养 se vztahuje k lidem, ale i k rostlinám [2, s. 680–681].

56

接待 jiēdài – přijímat (hosty apod.), vítat, hostit		
~客人	~kèrén	přijímat hosty
~外国朋友	~wàiguó péngyǒu	vítat zahraniční kamarády
~我	~wǒ	vítat mě

- 他们热情地接待了我。Srdečně mě přivítali.

- 老王家今天也接待起客人了。U Lao Wanga dnes také přijímají hosty.

招待 zhāodài – hostit; pohostit; přijímat (hosty apod.); obsluhovat		
好好儿~	hǎohāor~	řádně pohostit
~朋友	~péngyǒu	hostit kamarády
~饺子	~jiǎozi	pohostit jiaozkami

- 人太多了，服务员招待不过来。Je tu hodně lidí a personál nezvládá všechny obsluhovat.
- 我要好好儿招待一下多年没见到老朋友。Musím řádně pohostit staré známé, které jsem několik let neviděl.

Obě slovesa se vztahují k přátelům, návštěvníkům, přichozím hostům, cizím či zahraničním pracovníkům. 接待 označuje „uvítat či přivítat,” nemusí znamenat „hostit někoho jídlem či pitím,” zatímco 招待 se obvykle vztahuje k významu „hostit někoho jídlem či pitím” [2, s. 682–683].

57

节省 jiéshěng – šetřit (něčím, na něčem) spořit, úsporně hospodařit		
~一些粮食	~yīxiē liángshí	šetřit potraviny
~一些钱	~yīxiē qián	šetřit nějaké peníze
~时间	~shíjiān	šetřit čas

- 这样可以节省一些钱。Takhle můžeš ušetřit nějaké peníze.
- 改进方法后，我们的工作节省了一半。Po zlepšení postupu, jsme ušetřili polovinu času.

节约 jiéyuē – šetřit (něčím); úspěšně hospodařit		
~能源	~néngyuán	šetřit energetickými zdroji
~用水	~yòngshuǐ	neplýtvat vodou
~空间	~kōngjiān	šetřit prostor

- 要节约/节省能源。Je potřeba šetřit energetickými zdroji.
- 要节约用水，尽量和她一起洗澡。Je potřeba šetřit vodou. Sprchuj se společně s ní jak to jen lze.

节省 klade důraz na šetření či malou spotřebu, vztahuje se typicky k lidské síle, energetickým zdrojům, času, financím či majetku. 节约 má význam „neplýtvat” či „nerozhazovat” a má širší použití [2, s. 690].

58

决定 juédìng – rozhodnout, učinit rozhodnutí; určovat		
~了	~le	bylo rozhodnuto/rozhodl se
由大家来~	yóu dàjiā lái~	všichni učiní rozhodnutí
~日期	~rìqī	rozhodnout se pro datum

- 去不去留学要赶快决定。Rychle se rozhodni, jestli chceš jít studovat do zahraničí.
- 去北京旅行的事已经决定了，下星期出发。Již se rozhodlo ohledně výletu do Pekingu. Vyráží se příští týden.

决心 juéxīn – pevně se rozhodnout, odhodlat se		
~做某事	~zuò mǒu shì	odhodlat se něco udělat
~去干	~qù gān	pevně se rozhodnout jít něco udělat
~要努力获得成功	~yào nǔlì huòdé chénggōng	pevně se rozhodnout, že skrze píli získá úspěch

- 她决心把这项工作干到底。Pevně se rozhodl, že tuto práci dodělá do konce.
- 无论发生什么，他决心去干。Ať se stane cokoliv, je pevně rozhodnutý jít to udělat.

Význam sloves 决定 a 决心 se do určité míry liší. 决定 znamená „určitě něco udělat“ a může samostatně tvořit predikát věty, nevyžaduje další doplnění. 决心 znamená „něco určitě chtít“ či „po něčem toužit“ a nemůže samostatně tvořit predikát, musí být dále rozvinuto. 决定 může přibírat vido-časové ukazatele 了 le, 着 zhe, 过 guò, 决心 nikoliv [2, s. 741–742].

59

看 kàn – dívat se; hledět; sledovat; číst; posuzovat; domnívat se; mít za to; soudit		
~书	~shū	číst knihu
~~	kànkān	podívat se
~电视	~diànshì	dívat se na televizi

- 听说你病了，我来看看你。Slyšel jsem, že si onemocněl. Přišel jsem tě navštívit.
- 这本书借给我看看，好吗？Půjč mi tuhle knihu, ať si ji přečtu, jo?

看望 kànwàng – navštívit; zajít se podívat (na někoho)		
~生病的老师	~shēngbīng de lǎoshī	navštívit nemocného učitele
~朋友	~péngyǒu	navštívit kamaráda
~父亲	~fùqīn	navštívit otce

- 我明天去看望我的老师。Jdu zítra navštívit mého učitele.
- 今天下午我们打算去医院看望小李。Dnes odpoledne jdeme navštívit Liho do nemocnice.

U slovesa 看 může dojít k duplikaci a vyskytuje se zpravidla v mluveném jazyce. Sloveso 看望 se nemůže duplikovat a vyskytuje se zpravidla v psaném jazyce [2, s. 755].

60

靠 kào – opírat/opřít(se); spoléhat se (na někoho/něco); být závislý (na někom, něčem); přiblížit se; přistát

~别人	~biérén	být závislý na ostatních
他~自己的努力	tā~zìjǐ de nǚlì	spoléhat se na vlastní úsilí
~椅子	~yǐzi	opřít se o židli

- 地铁上没有座位了，他只能靠门站着。V metru už nejsou volná místa k sezení, tak mohl jen stát a opírat se o dveře.
- 她靠在父亲的肩上睡着了。Usnula opřená o otcovo rameno.

凭 píng – opírat se (o něco); zákládat (na něčem); na základě

~力气	~lìqì	opírat se o fyzickou sílu
~技术	~jìshù	zakládat si na technice
~关系	~guānxi	opírat se o vztahy

- 这次解决问题，全凭着大家帮忙。Vyřešení tohoto problému stojí na pomoci nás všech.
- 处理这些问题全凭经验。Vyřešení tohoto problému zcela stojí na zkušenostech.

Předmětem ke slovesu 靠 jsou konkrétní, ale i abstraktní podstatná jména, např. 靠墙 kào qiáng „opírat se o stěnu” či 靠努力 kào nǚlì „opírat se o nějaké úsilí.” Předmětem k 凭 se jsou spíše abstraktní podstatná jména a pouze malý počet konkrétních podstatných jmen, např. 凭想像 píng xiǎngxiàng „opírat se o nějakou představu.” 靠 se vyskytuje spíše v mluveném, kdežto 凭 se vyskytuje v psaném jazyce [2, s. 762–763].

61

利用 lìyòng – využívat/využít; užívat; použít; upotřebit; zneužívat; těžit z (čeho)

被人~	bèi rén~	být někým využíván
合理~	hélǐ~	užívat s rozumem
~机会	~jīhuì	využít příležitosti

- 我们可以利用更多的空间。Můžeme využít ještě více prostoru.
- 她确实充分利用了一切机会。Opravdu zcela využila všech příležitostí.

使用 shǐyòng – používat/použít; upotřebit; aplikovat

怎么~	zěnmě~	jak se používá
~手机	~shǒujī	používat telefon
~方法	~fāngfǎ	způsob použití

- 这个手机是刚买的，我还会使用呢。Zrovna jsem si ten telefon koupil, ještě ho neumím používat.
- 你可以随时使用这个房间。Můžeš kdykoliv použít tenhle pokoj.

Předmětem ke slovesu 利用 jsou zpravidla abstraktní věci a konkrétní osoby např. 利用别人 *liyòng biérén* „využívat ostatních“ či 利用机会 *liyòng jīhuì* „využít příležitosti.“ Předmětem ke slovesu 使用 jsou zpravidla konkrétní věci např. 使用手机 *shǐyòng shǒujī* „používat telefon“ či 使用词典 *cídiǎn* „používat slovník.“ 利用 má rovněž pejorativní smysl, např. 利用别人 *liyòng biérén* „využívat ostatních,“ 使用 *níkoliv* [2, s. 805–806].

62

领导 <i>lǐngdǎo</i> – řídit, vést, organizovat, být v čele (něčeho)		
~中国人民	~Zhōngguó rénmín	vést čínský lid
~大家	~dàjiā	vést ostatní
~一个法院	~yī gè fǎyuàn	stát v čele soudního dvora

- 这么多人我领导不过来。Tolik lidí nemohu vést.
- 他成功地领导了一个法院。Úspěšně stál čele soudního dvora.

指导 <i>zhǐdǎo</i> – vést; ukazovat směr; řídit		
~我们	~wǒmen	vést nás
~工作	~gōngzuò	řídit někoho v práci
~写论文	~xiě lùnwén	vést někomu diplomovou práci

- 小王对这项工作不太熟悉，你来帮他指导一下。Xiao Wang není obeznámen s touto prací. Pomoz mu se v tom zorientovat.
- 王老师认真地指导了同学们的实习工作。Pan učitel Wang svědomitě řídil stáže studentů.

领导 se vztahuje k většímu počtu, množství či skupině lidí. 指导 se obvykle vztahuje k jednotlivcům nebo menšímu počtu lidí [2, s. 822–823].

63

旅行 <i>lǚxíng</i> – cestovat; jezdit		
长途~	chángtú~	cestovat daleko
到处~	dàochù~	všude cestovat
乘飞机~	chéng fēijī~	cestovat letadlem

- 他们到处旅行开了。Začali cestovat po všech místech.
- 我经常乘飞机旅行。Často cestuji letadlem.

旅游 <i>lǚyóu</i> – cestovat, jet na zájezd		
去~	qù~	jet/jít cestovat
每年都出去~	měi nián dōu chūqù~	každý rok vyjít cestovat
到一个地方~	dào yī gè dìfāng~	jet cestovat na jedno místo

- 寒假你打算去哪儿旅游/旅行？Kam plánuješ cestovat během zimních prázdnin?
- 她又去旅游了。Zase jela cestovat.

游览 yóulǎn – navštívit, prohlížet si/prohlédnout si (kulturní památky apod.), cestovat, podniknout výlet; navštívit (jako turista)		
~长城	~chángchéng	navštívit Velkou čínskou zeď
~北京名胜古迹	~běijīng míngshènggǔjī	prohlédnout si Pekingské památky
去...~...	qù...~...	jet/jít si něco prohlédnout

- 你们在中国都游览了什么地方? Jaká místa jste v Číně navštívili?
- 我打算带爸爸妈妈去长城游览。Plánuji vzít mámu a tátu a navštívit Velkou čínskou zeď.

旅行 a 旅游 jsou intransitivními slovesy, tj. nemohou přibírat předmět. 游览 je tranzitivní sloveso, tj. že může přibírat předmět a tím předmětem k němu je nějaké místo [2, s. 833–834].

64

面对 miànduì – čelit; stát čelem		
~现实	~xiànshí	čelit realitě
~大海	~dàhǎi	být čelem k moři
~大家	~dàjiā	přede všemi

- 他不知道如何面对未来。Neví, jak čelit budoucnosti.
- 在关键时刻, 我们应该面对现实。V klíčových chvílích bychom měli čelit realitě.

面临 miànlín – stát (před něčím); stát tváří v tvář (něčemu); čelit (něčemu)		
~危险	~wēixiǎn	stát tváří v tvář nebezpečí
~困难	~kùnnán	čelit potížím
~...的任务	~... de rènwù	čelit nějakým povinnostem

- 我马上就要毕业了, 毕业以后就面临着找工作的问题。Za okamžik dokončím studium, a poté budu čelit problému s hledáním práce.
- 我们面临着巨大的挑战。Stojíme před ohromnou výzvou k boji.

Z časového pohledu se 面对 vztahuje k právě probíhajícímu ději, zatímco u 面临 děj nastane teprve v budoucnosti. Předmětem ke slovesu 面对 mohou být abstraktní podstatná jména, např. 面对现实 miànduì xiànshí „čelit realitě,” ale může ukazovat i na konkrétní osoby či věci, např. 面对朋友 miànduì péngyǒu „čelit kamarádovi.” Předmětem ke slovesu 面临 jsou typicky abstraktní podstatná jména, často označující problémy, katastrofy či potíže např. 面临困难 miànlín kùnnán „čelit potížím” nebo 面临危险 miànlín wēixiǎn „stát tváří v tvář nebezpečí.” Předmětem ke slovesu 面临 může být podstatné jméno vyjadřující nějaký časový údaj např. 面临毕业 biyè „čelit absolvování školy,” 面对 nemá toto použití [2, s. 861–862].

65

碰 pèng – narazit (na někoho/něco); srazit se; vrazit; střetnout se (s někým/něčím); zjišťovat; zkoumat; dotknout se (někoho/něčeho); zavadit (o někoho/něco); potkat; strkat (do někoho/něco)

~机会	~jīhuì	narazit na příležitost
~运气	~yùnqì	zkusit štěstí
~杯	~bēi	přituknout si

- 家里太黑了，他不小心碰到了门上。Doma je tma. Nebyl opatrný a narazil do dveří.
- 他在机场碰到了以前的同事。Na letišti se potkal s bývalým kolegou.

撞 zhuàng – vrazit; narazit; srazit se

~人	~rén	vrazit do někoho
~车	~chē	nabourat do auta
~墙上了	~qiáng shàngle	vrazit do zdi

- 汽车撞了行人。Auto vrazilo do chodce.
- 他不小心撞到墙上去了，结果把头撞破了。Nedával pozor, vrazil do zdi a poranil si hlavu.

撞 má větší míru intenzity než sloveso 碰. 碰 znamená „strčit do něčeho, lehce narazit a vrazit do něčeho.” 撞 má význam „nabourat, silně vrazit či srazit” [2, s. 907–908].

66

期待 qīdài – doufat, očekávat, těšit se (na někoho, něco)

~成功	~chénggōng	doufat v úspěch
~帮助	~bāngzhù	očekávat pomoc
~着明天	~zhe míngtiān	těšit se na zítřek

- 我期待他很快就来到。Očekávám, že rychle dorazí.
- 我们时刻期待着消息。Neustále očekáváme nějaké zprávy.

等待 děngdài – čekat (někoho/něco, na někoho/něco); vyčkávat (něčeho)

耐心~	nàixīn~	trpělivě čekat
~命令	~mìnglìng	vyčkávat rozkazy
~机会	~jīhuì	čekat na příležitost

- 大家虽然都已经准备好了，但没接到命令，只能耐心等待着。Přestože byli všichni již připraveni, tak dokud neobdrží rozkaz, mohou jen trpělivě vyčkávat.
- 她一直在等待你的出现。Stále čeká, až se objevíš.

期待 se používá zpravidla ve spojení s abstraktními podstatnými jmény a znamená „očekávat, těšit se na či doufat.” 等待 znamená „na někoho či něco čekat” a nevymezuje se na abstraktní podstatná jména [2, s. 935–936].

67

去世 qùshì – opustit tento svět; odejít na věčnost; zesnout; zemřít		
他是去年~的	shì qùnián~de	zemřel/a minulý rok
不幸~	bùxìng~	nešťastně zahynout
~与 1988 年 11 月	~yǔ 1988 nián 11 yuè	zesnul listopadu roku 1988

- 李先生是 1998 年 3 月去世的。Pan Li odešel na věčnost v březnu roku 1998.
- 她母亲在她很小的时候就去世了。Matka jí zemřela, když byla ještě malá.

死 sǐ – zemřít		
~了父亲	~le fùqīn	otec zemřel (někomu)
累~	lèi~	být hrozně unaven
渴~	kě~	umírat žízni

- 妈妈，饭做好了吗？我都快要死了。Mami, už je jídlo hotové? Umírám hlady.
- 你放心，他死不了。Neměj obavy, nezemře.

Sloveso 去世 se používá pouze pro lidi a je oproti 死 zdvořilejší, jemnější a utivější vyjádření, asi jako ve porovnání dvou českých výrazů „zesnout x zemřít.“ 死 se navíc používá i pro ostatní živé organismy [2, s. 988–989]. Sloveso 死 má kromě významu zemřít i funkci výsledkového komplementu s významem „zemřít (následkem něčeho),“ např. 饿死 èsǐ „zemřít hlady.“ Dále se také používá jako komplement stupně, např. 累死我了 lèisǐ wǒ le „jsem hrozně unaven“ [10, s. 441]. 去世 nemá tyto funkce.

68

缺乏 quēfá – chybět; nedostačovat; mít nedostatek (něčeho)		
~经验	~jīngyàn	mít nedostatek zkušeností
~知识	~zhīshì	mít nedostatek vědomostí
~锻炼	~duànliàn	mít nedostatek pohybu

- 他身体不好主要是因为他缺乏锻炼。Není zdravý hlavně proto, že nemá dostatek pohybu.
- 她对自己的婚姻缺乏信心。Má nedostatek víry ve vlastní manželství.

缺少 quēshǎo – chybět; nedostávat se; být nedostatek (něčeho); postrádat		
~食物	~shíwù	nedostávat se potravin
由于~	yóuyú~	kvůli nedostatku
~个孩子	~gè háizi	chybět dítě (někomu)

- 他只缺少个孩子。Chybí mu už jen dítě.
- 我只缺少一个可以在晚上聊聊的人。Postrádám jen člověka, se kterým bych si mohl večer povídat.

Předmětem ke slovesu 缺乏 mohou být pouze abstraktní podstatná jména. Před předmětem obvykle nemohou být výrazy označující množství, např. ✕ 这个句子缺乏二

个字 zhè gè jùzi quēfá yīgè zì „V této větě chybí jeden znak.” ✓ 这个句子缺少一个字 zhè gè jùzi quēshǎo yī gè zì „V této větě chybí jeden znak.” Předmětem slovesa 缺少 mohou být abstraktní, ale i konkrétní podstatná jména. Před předmětem může být výraz, který blíže určuje množství, např. 我只缺少一个可以在晚上聊聊的人 wǒ zhǐ quēshǎo yī gè kěyǐ zài wǎnshàng liáoliáo de rén „Postrádám jen člověka, se kterým bych si mohl večer povídat” [2, s. 995–996].

69

确定 quèdìng – stanovit; určit; rozhodnout		
~价格	~jiàgé	stanovit ceny
十分 ~	shífēn~	být zcela přesvědčený
~时间	~shíjiān	stanovit čas

- 我十分确定这件事是他做的。Jsem zcela přesvědčený, že to udělal on.
- 这个计划现在已经完全确定了。Tento plán již byl potvrzen.

确认 quèrèn – potvrdit; ujistit		
~密码	~mìmǎ	potvrdit heslo/PIN
~事实	~shìshí	potvrdit nějaký fakt
~...是正确的	~... shì zhèngquè de	potvrdit, že je něco správně

- 你确认这件事是你做的吗？Potvrzuješ tedy, že si to udělal ty?
- 你过来确认一下，看看这是不是你的包。Pojďte mi sem potvrdit, jestli je to vaše taška.

Předmětem ke slovesu 确定 mohou být abstraktní, ale i konkrétní podstatná jména, např. 确定时间 quèdìng shíjiān „stanovit čas” či 这个计划现在已经完全确定了。zhè gè jìhuà xiànzài yǐjīng wánquán quèdìng le „Tento plán již byl potvrzen.” Předmětem ke slovesu 确认 mohou být pouze abstraktní podstatná jména, např. 确认密码 quèrèn mìmǎ „potvrdit heslo/PIN.” Nelze je vzájemně nahradit [2, s. 996–997].

70

生长 shēngzhǎng – růst; vyrůstat		
~得很快	~de hěn kuài	velmi rychle roste
~在山地上	~zài shāndì shàng	něco roste na horách
他~在一个农民家庭里	tā~zài yīgè nóngmín jiātinglǐ	narodil se do jedné rolnické domácnosti

- 这条河里生长着一种黑色的鱼。V téhle řece žije jeden druh černých ryb.
- 土地不会给你生长出任何东西了。Z půdy nic nevypěstuješ.

成长 chéngzhǎng – růst; vyrůstat		
健康~	jiànkāng~	zdravě vyrůstat
不断~	bùduàn~	nepřetržitě vyrůstat
快乐~	kuàilè~	šťastně vyrůstat

- 孩子在大家的关心和爱护下正健康地成长。 Děti pod péčí a ochranou ostatních zdravě vyrůstají.
- 他是在一个不同的环境里成长起来的。 Vyrůstal v jiném prostředí.

生长 obsahuje význam „narodit se či přijít na svět” a používá se zpravidla pro osoby, zvířata a rostliny. U lidí 生长 odkazuje často na „vyrůst fyzicky”. 成长 neobsahuje význam „narodit se či přijít na svět” a má často abstraktní význam. U lidí odkazuje na duševní zralost. Kromě toho sloveso 生长 přibírá předmět, 成长 nikoliv [7, s. 37; 2, s. 1052–1053].

71

实现 shíxiàn – uskutečnit (se); uvádět/uvést do života; realizovat (se)		
~理想	~lǐxiǎng	realizovat ideál
~目标	~mùbiāo	uskutečnit cíle
~计划	~jìhuà	realizovat nějaký plán

- 经过不断的努力，他终于实现了自己的梦想。 Skrze neustávající píli si konečně uskutečnil svůj sen.
- 这个计划很难实现。 Tento plán se těžce realizuje.

完成 wánchéng – skončit; dokončit; splnit		
~任务	~rènwù	splnit úlohu
~作业	~zuòyè	dokončit úkol
~论文	~lùnwén	dokončit diplomovou práci

- 我们肯定能按时完成任务。 Určitě tu úlohu dokončíme ve stanovenou dobu.
- 他在完成一件出色的工作。 Zrovna dokončuje znamenitou práci.

Každé ze sloves má odlišný význam a pojí se k nim jiné předměty. Nelze je vzájemně nahradit [2, s. 1070].

72

提问 tíwèn – vznést otázku; vznést dotaz; položit otázku		
老师一~我就	lǎoshī yī~wǒ jiù	jakmile učitel položí otázku, já..
随时~学生	suíshí~xuéshēng	kdykoliv pokládat otázky studentům
没时间再~了	méi shíjiān zài~le	nemít čas znovu vznést dotaz

- 现在是观众提问时间。 Teď je čas na dotazy diváků.
- 有的老师喜欢随时提文学横。 Někteří učitelé mají rádi v kteroukoliv chvíli pokládat otázky studentům.

询问 xúnwèn – vyptávat se; informovat se		
~公司的情况	~gōngsī de qíngkuàng	vyptávat se na informace ohledně firmy
~价格	~jiàgé	vyptávat se na cenu
~原因	~yuányīn	vyptávat se na příčinu

- 王老师正在询问那件事情是怎么发生的。Pan učitel Wang se zrovna vyptává, jak došlo k této příhodě.
- 我向经理询问了公司最近的情况。Vyptával jsem se u manažera na nejnovější informace ohledně firmy.

提问 obvykle poukazuje na to, když učitel pokládá otázky studentům, aby zkontroloval jejich chápání a schopnosti se vyjádřit. 询问 znamená „zeptat se ostatních na nějakou záležitost, o které sami nic nevíme“. Také znamená „požadovat názor ostatních na určitý problém.“ 询问 může přibírat předmět, 提问 nikoliv [2, s. 1134].

73

体现 tǐxiàn – vyjadřovat; ztělesňovat		
~... 精神	~... jīngshén	ztělesňovat nějakého ducha
~思想	~sīxiǎng	vyjadřovat myšlenky
~出来	~chūlái	vyjádřit se

- 这些小事体现出他认真负责的态度。Tyto maličkosti ukazují jeho seriózní a odpovědný přístup.
- 她的思想在这本书中体现出来。Její myšlenky byly vyjádřeny v této knize.

表现 biǎoxiàn – ukazovat; dávat najevo; projevovat (se); předvádět se; vychloubat se		
~出最大的耐心	~chū zuì dà de nàixīn	projevit největší trpělivost
~得很好	~de hěn hǎo	velmi dobře se osvědčit
喜欢~自己	xǐhuān~zìjǐ	rád se předvádí

- 他这个人太喜欢在领导面前表现自己, 结果同事们都讨厌他。Rád se předvádí před vedoucím, až ho za to nakonec kolegové nenávidí.
- 他的优点表现在许多方面。Jeho přednosti se projevují ve mnohých aspektech.

体现 má význam „ztělesňovat nějaké jevy či věci“, např. 体现思想 tǐxiàn sīxiǎng „vyjadřovat myšlenky“ nebo 体现... 精神 tǐxiàn... jīngshén „ztělesňovat nějakého ducha.“ 表现 znamená „projevat se“ a používá se ve spojení s lidskými činy, např. 他的优点表现在 tā de yōudiǎn biǎoxiàn zài „jeho přednosti se projevují v něčem“ [2, s. 1139–1140]. 表现 má také význam 喜欢表现自己 xǐhuān biǎoxiàn zìjǐ „rád se předvádí,“ který je poněkud pejorativní, 体现 nemá toto použití [7, s. 36].

74

体验 tǐyàn – vyzkoušet na vlastní kůži; poznat skrze vlastní zkušenost; zakusit si		
~生活	~shēnghuó	zakusit života
亲身~	qīnshēn~	osobně si něco vyzkoušet
免费~	miǎnfèi~	zdarma si něco vyzkoušet

- 我想亲身体验一下坐飞机的感觉。Chci si na vlastní kůži zažít pocit letět letadlem.

- 作家要经常体验生活，才能写出好作品。Spisovatel musí zakusit života, teprve potom může napsat dobré dílo.

体会 tǐhuì – pochopit; poznat		
~这句话的意思	~zhè jù huà de yìsī	pochopit význam této věty
~人民的感情	~rénmín de gǎnqíng	pochopit pocity lidu
~很多	~hěnduō	hodně toho pochopit

- 我深刻体会到了父亲对我的关心。Hluboce jsem pocítil otcovu starost o mne.
- 分手后，我才体会到她对我的好。Po rozchodu jsem teprve pochopil, jak vůči mně byla dobrá.

体会 se váže k průběhu děje „zažívání, zkoušení.“ 体会 odkazuje na následek prožitku, pochopení či zkušenosti. 体会 může být i podstatným jménem, 体验 nikoliv [2, s. 1140].

75

推荐 tuījiàn – doporučit (někoho); doporučovat		
~单位	~dānwèi	doporučit nějakou organizaci
~人	~rén	doporučit někoho
~她当经理	~tā dāng jīnglǐ	doporučit ji, aby se stala manažerkou

- 你能给我推荐几部好看的电影吗？Mohl bys mi doporučit několik hezkých filmů？
- 朋友推荐她去当老师。Kamarád ji doporučil, aby se stala učitelkou.

介绍 jièshào – představit; seznámit; doporučit; uvědomit; zpravit; informovat		
~情况	~qíngkuàng	informovat o situaci
~一种新技术	~yī zhǒng xīn jìshù	představit nový druh technologie
~经验	~jīngyàn	referovat o zkušenostech

- 让我给你介绍一个朋友。Dovolte mi představit mého kamaráda.
- 我很高兴听你介绍房间的情况。Jsem velice rád, že Vás slyším informovat nás o situaci pokoje.

推荐 znamená „doporučit nějakou dobrou osobu na určitou pozici, dobrou organizaci, věci, jevy.“ 介绍 nemá omezení [2, s. 1167–1168].

76

维修 wéixiū – opravovat; udržovat (v dobrém stavu)		
~汽车	~qìchē	provádět údržbu auta
~机器	~jīqì	provádět údržbu stroje
~设备	~shèbèi	udržovat zařízení

- 机器设备经常维修才能保证正常使用。Když se budou stroje a zařízení pravidelně udržovat, potom teprve lze zaručit jejich normální používání.
- 那几个工人正在维修汽车。Těch několik pracovníků zrovna provádí údržbu auta.

修理 xiūlǐ – spravit; opravit; dát znovu do provozu; upravit; ostříhat; prořezat		
~手表	~shǒubiǎo	opravit hodinky
~自行车	~zìxíngchē	opravit kolo
~照相机	~zhàoxiāngjī	opravit fotoaparát

- 请问，附近有没有修理自行车的。Můžu se Vás prosím zeptat? Opravují tu někde v blízkosti kola?
- 他已经将照相机寄来修理。Již poslal fotoaparát k opravě.

维修 se používá ve významu „udržovat nějaké nepoškozené stroje či zařízení v dobrém stavu, aby se zaručilo jejich bezproblémové používání a fungování.” 修理 znamená „dát znovu do provozu stroje, zařízení aj. poté, co byly poškozeny a nelze je používat nebo s nimi pracovat” [2, s. 1198].

77

吸收 xīshōu – sát/vsát; absorbovat; přijímat; přijmout (za člena)		
~人才	~réncái	přijmout talenty
~营养	~yíngyǎng	přijímat výživu
~新技术	~xīnjìshù	přijímat novou techniku

- 这些食物比较容易吸收。Tyto potraviny jsou poměrně lehce stravitelné.
- 我们要多吸收新知识，新技术。Měli bychom vstřebávat více nových vědomostí a techniky.

吸取 xīqǔ – získat/vyzískat; těžít/vytěžít; čerpat; využívat/využít; brát/vzít si		
~经验	~jīngyàn	získat zkušenosti
~教训	~jiàoxùn	vzít si z něčeho ponaučení
~力量	~lìliàng	využívat sílu

- 你应该从这件事中吸取教训。Měl by sis z toho vzít ponaučení.
- 在工作的过程中，大家都要不断吸取经验，改进工作方法。Při průběhu práce každý musí nepřetržitě získávat zkušenosti, aby zdokonalil pracovní postup.

Předmětem k 吸收 mohou být abstraktní, ale i konkrétní podstatná jména ve smyslu „přijmout někoho do práce či výzkumu” nebo ve smyslu „přijímat živiny a novou techniku apod.” Předmětem k 吸取 jsou často abstraktní podstatná jména jako jsou například zkušenosti, lekce apod. [7, s. 41].

78

显得 xiǎndé – zdát se; jevit se; vypadat		
~很正式	~hěn zhèngshì	vypadat velmi formálně
~很年轻	~hěn niánqīng	vypadat velmi mladivě
~很紧张	~hěn jǐnzhāng	vypadat velmi nervózně

- 他听到这个消息后，显得很紧张。Poté, co uslyšel tuto zprávu, vypadal velmi nervózně.
- 他穿这件衣服显得很年轻。V tomto oblečení vypadáš velmi mladistvě.

显示 xiǎnshì – ukázat; demonstrovat		
~效果	~xiàoguǒ	předvést výsledek
~本领	~běnlǐng	demonstrovat nějakou schopnost
~自己的能力	~zìjǐdénénglì	předvést vlastní schopnosti

- 在这次比赛中，王东充分显示了自己的能力。V tomhle zápase nám Wang Dong naplno předvedl svoje schopnosti.
- 男人打扮是为了显示身份。Muži se oblékají, aby demonstrovali své společenské postavení.

Předmětem slovesa 显示 jsou podstatná jména. 显得 nepřibírá předmět, ale vyžaduje doplnění komplementem [2, s. 1246–1247].

79

想念 xiǎngniàn – stýskat si, se steskem vzpomínat, toužit		
~自己的妻子	~zìjǐ de qīzi	stýskat po manželce
十分~	shífēn~	velmi stýskat
~孩子	~háizi	stýskat po dětech

- 他非常想念他的妻子。Velice se mu stýská po manželce.
- 爸爸和妈妈很想念你，你什么时候回来啊？Tátovi i matce se po tobě stýská, kdy se vrátíš?

想 xiǎng – myslet; uvažovat; domnívat se; odvodit si; odhadovat; předpokládat; doufat; chtít; přát si; zamýšlet; plánovat; stýskat si; se steskem vzpomínat		
~办法	~bànfǎ	vymyslet způsob
~家	~jiā	stýskat po domově
没~到	méi~dào	nepomyslet

- 我想你今天会给我来电话。Přeji si, abys mi dnes zavolal/a.
- 你想不想家？Stýská se ti po domově?

想 se vztahuje k lidem, ale i místům. 想念 se zpravidla vztahuje k lidem. 想 má také funkci modálního slovesa s významem „chtít“ či „prát si,“ 想念 nikoliv [2, s. 1263–1264].

80

欣赏 xīnshǎng – obdivovat; kochat se; mít rád; oceňovat		
自我~	zìwǒ~	obdivovat sám sebe
~电影	~diànyǐng	kochat se filmem
~风景	~fēngjǐng	kochat se pohledem na krajinu

- 经理很欣赏你，才把这件事交给你处理。Manažer si tě velmi váží, že ti předal tuto záležitost, abys ji vyřešil.

- 你要学会欣赏别人的优点。Musíš se naučit ocenit přednosti ostatních.

喜欢 xǐhuān – mít rád a zajímat se		
~看京剧	~kàn jīngjù	dívat se rád na Pekingskou operu
~听音乐	~tīng yīnyuè	poslouchat rád hudbu
~这种工作	~zhè zhǒng gōngzuò	mít rád tuto práci

- 我特别喜欢看京剧。Velmi se rád dívám na Pekingskou operu.
- 这个人我不喜欢。Nemám rád tohoto člověka.

Obě slovesa znamenají „domnívat, že je nějak člověk/věc krásný/á.” Sloveso 欣赏 se používá ve významu „něčemu porozumět” a může být modifikováno potenciálním komplementem, např. 欣赏不了 xīnshǎng bùliǎo „nemoci ocenit,” 喜欢 nikoliv. 喜欢 je i pomocným slovesem s významem „mít zálibu (v něčem)” či „cítit zájem (o něco)” např. 喜欢听音乐 xǐhuān tīng yīnyuè „poslouchat rád hudbu,” 欣赏 nemá toto použití a význam. 欣赏 také nese význam „něčím se kochat” nebo „něco obdivovat,” 喜欢 nemá tento význam [2, s. 1287–1288].

81

要求 yàojiú – požadovat; žádat; klást nároky		
~新设备	~xīn shèbèi	požadovat nové vybavení
~承担任务	~chéngdān rènwù	žádat o převzetí úkolu
~道歉	~dàoqiàn	požadovat omluvu

- „我要求道歉,” 汤姆说。”Požaduji omluvu,” řekl Tang Mu.
- 老师要求我们每天写一篇日记。Pan učitel po nás požaduje, ať každý den napíšeme stránku do deníku.

请求 qǐngqiú – žádat; prosit		
~某人做某事	~mǒurén zuò mǒushì	žádat někoho, aby něco udělal
~帮助	~bāngzhù	prosít někoho o pomoc
~原谅	~yuánliàng	žádat o prominutí

- 他请求再给他一次机会。Prosí, aby mu byla ještě dána šance.
- 昨天是我不对, 请求你原谅。Včera jsem se zmýlil, žádám tě o prominutí.

要求 a 请求 jsou podstatnými jmény i slovesy a jako slovesa mají odlišný význam. 请求 má zdvořilejší, slušnější význam než sloveso 要求. Směrem k výše postavenému (v rodině, profesně apod.), nebo věkově staršímu se používá 请求. Směrem k věkově staršímu, níže postavenému (v rodině, profesně apod.) se používá 要求. Vůči sobě samému se používá 要求 a vůči ostatním se používá 请求. Činitelem slovesa 请求 mohou být pouze lidé, u slovesa 要求 to nemusí být pouze lidé [2, s. 1344–1345].

82

迎接 yíngjiē – vítat; přivítat; uvítat		
~客人	~kèrén	vítat hosty
~挑战	~tiǎozhàn	přivítat výzvu
~春节	~chūnjié	uvítat Čínský nový rok

- 大家是专门来火车站迎接你的。Všichni tě schválně přišli přivítat na vlakovou zastávku.
- 我们已经准备好迎接新的挑战。Již jsme se připravili na to přivítat nové výzvy.

接 jiē – blížít se k; hraničit s; být v kontaktu s; být blízko k; připojovat; spojovat; zachytit; chytnout; přijmout; dostat; obdržet; setkat se s (někým); převzít; nastoupit po (někom)		
~班	~bān	střídat stávající směnu
~电话	~diànhuà	zvednout telefon
~球	~qiú	vést míč

- 小王，接一下电话。Wangu, zvedni prosím ten telefon.
- 你给我寄的书已经接到了。Již jsem obdržel knížku, kterou jsi mi poslal.

迎接 se může vztahovat k lidem, ale může se vztahovat i k abstraktním předmětům a dalším jevům, např. potíže nebo sváteční dny (Čínský nový rok, Vánoce). 接 se nemůže vztahovat k času, svátečním dnům ani abstraktním předmětům. 接 má poměrně hodně významů. Kromě významu „někoho či něco vítat“ má také význam „spojit se, snášet; přijmout; převzít; přiblížit se.“ Může se vztahovat k věcem, např. telefon, dopis, míč apod. 迎接 nemá tuto funkci. 接 se používá častěji v mluveném jazyce, 迎接 se obvykle používá v psaném jazyce [2, s. 1402–1403].

83

赞成 zànchéng – souhlasit; schvalovat; být pro		
~计划	~jìhuà	schvalovat nějaký plán
~这件事	~zhè jiàn shì	schvalovat tuto záležitost
~这个方案	~zhè gè fāng'àn	schvalovat tento projekt

- 妈妈不赞成我去当演员。Máma není pro, abych se stal hercem.
- 谁赞成，谁反对？Kdo je pro a kdo proti?

同意 tóngyi – souhlasit; schvalovat; být svolný (s něčím)		
~你的意见	~nǐ de yìjiàn	souhlasit s tvými připomínkami
~他的看法	~tā de kàn'fǎ	souhlasit s jeho názorem
母亲不~	mǔqīn bù~	máma neschvaluje

- 我同意你的意见。Souhlasím s tvými připomínkami.
- 母亲不同意我去留学。Máma mi neschvaluje jet studovat do zahraničí.

赞成 znamená „s něčím souhlasit“ a používá se v mluveném jazyce a při neoficiálních, neformálních událostech. 同意 se používá v mluveném i psaném jazyce, ale i při formálních událostech [2, s. 1462].

84

制造 zhìzào – vyrábět; zhotovovat; sestrojovat; dělat; vytvářet (problémy, špatnou atmosféru apod.)		
~麻烦	~máfan	dělat problémy
~紧张的气氛	~jǐnzhāng de qìfēn	vytvářet napjatou atmosféru
~飞机	~fēijī	vyrábět letadla

- 你知道飞机最早是由哪个国家制造的吗？ Víš, v jaké zemi bylo nejdříve vyrobeno první letadlo?
- 李阳总是制造麻烦。 Li Yang pořád dělá problémy.

制作 zhìzuò – vyrábět; zhotovovat; sestrojovat		
~家具	~jiājù	zhotovovat nábytek
~蛋糕	~dàngāo	vyrábět dort
~广告	~guǎnggào	zhotovit reklamu

- 她打算自己制作一个蛋糕送给妈妈做生日礼物。 Plánuje, že sama vyrobí dort jako narozeninový dárek pro mámu.
- 制作这套家具用了他两个月的时间。 Ke zhotovení tohoto nábytku potřeboval dva měsíce.

Sloveso 制作 se vymezuje na výrobu technicky nenáročného nábytku či řemeslných výrobků. 制造 má větší rozsah a dá se použít s řemeslnými, ale i s náročnějšími výrobky, např. 制造飞机 zhìzào fēijī „vyrábět letadla“ nebo 制造机器 zhìzào jīqì „vyrábět troje.“ Předmětem ke slovesu 制造 může být abstraktní podstatné jméno, např. 制造麻烦 zhìzào máfan „dělat problémy,“ u 制作 nikoliv [2, s. 1528–1529].

85

转变 zhuǎnbìan – přeměnit; měnit; změnit		
~思想	~sīxiǎng	změnit myšlení
~态度	~tàidù	změnit postoj (k něčemu)
~观点	~guāndiǎn	změnit pohled (na něco)

- 他的思想转变过来了。 Jeho myšlení se změnilo.
- 我相信他的态度转变得了。 Věřím, že je schopen změnit postoj.

改变 gǎibiàn – změnit; změnit se		
~方式	~fāngshì	změnit způsob
~计划	~jìhuà	změnit plán
~样式	~yàngshì	změnit střih

- 人和人的关系改变了。 Vztahy mezi lidmi se změnily.

- 他完全改变了过去的生活方式。Zcela změnil způsob, kterým jsi žil v minulosti.

转变 obvykle poukazuje na změnu k lepšímu a vyskytuje se ve vymezeném počtu slovních spojení, např: postoj, pozice, stanovisko, přístup, úvaha, myšlení, ideologie, situace, stav, okolnosti, styl práce, způsoby a další abstraktní podstatná jména. 改变 může poukazovat na změnu k lepšímu, ale i na změnu k horšímu. Předmětem k němu mohou být abstraktní podstatná jména, nap.: plán, projekt, program, způsob, metoda, charakter, povaha, temperament a další. Předmětem ke slovesu 改变 mohou být také poměrně konkrétní podstatná jména, např. prostředí, okolí, místo, pozice, lokace, počet, množství, vzhled, zvuk, hlas a další [2, s. 1552–1553].

86

组织 zǔzhī – utvářet; formovat; sestavovat; organizovat		
~活动	~huódòng	organizovat akci
~一次演出	~yī cì yǎnchū	organizovat představení
~旅行	~lǚxíng	organizovat výlet

- 你组织这次旅行需要我帮忙吗? Potřebuješ pomoci s organizováním tohoto výletu?
- 这个周末, 老师组织我们一起去公园玩儿。Pan učitel tento víkend zorganizoval zábavu v parku.

安排 ānpái – plánovat; sestavit; uspořádat; rozvrhnout; zařídit; umístit; zorganizovat; sjednat		
~好生活	~hǎo shēnghuó	naplánovat si život
~时间	~shíjiān	rozvrhnout si čas
~失业人员	~shīyè rényuán	zacházet s propuštěnými zaměstnanci

- 这么多事我一个人安排不了。Tolik věcí nemůžu sám zařídit.
- 你爱怎么安排时间就怎么安排。Rozvrhni si čas tak, jak ti to vyhovuje.

组织 se obvykle vztahuje k organizování akcí, banketů apod. 安排 se obvykle vztahuje k plánování konkrétní práce, úlohám, nebo k dalším aktivitám apod [2, s. 1585–1586].

87

尊敬 zūnjìng – ctít; vážit si; respektovat		
~老师	~lǎoshī	respektovat učitele
~他	~tā	vážit si ho
~长辈	~zhǎngbèi	respektovat seniory

- 大家都很尊敬他。Všichni ji velmi respektují.
- 我们应该尊敬长辈。Všichni si ho velmi váží.

尊重 zūnzhòng – respektovat; vážit si; ctít		
~事实	~shìshí	respektovat fakta
~知识	~zhīshì	vážit si vědomostí
~人才	~réncái	vážit si talenta

- 我们必须尊重国家法律。Musíme respektovat zákony státu.
- 他们尊重中国的传统。Oni musí respektovat čínské tradice.

Sloveso 尊敬 se zpravidla vztahuje pouze k lidem ve smyslu, že si „mladí váží starších“ či „respektují starší“. Sloveso 尊重 se vztahuje k lidem, ale i k jevům či věcem [2, s. 1590–1591].

9. Číslovaný seznam

Pořadové číslo	Sloveso 1	Sloveso 2	Stránka
1	爱 ài	热爱 rè'ài	22
2	爱护 àihù	保护 bǎohù	22
3	爱护 àihù	爱惜 àixī	23
4	爱惜 àixī	珍惜 zhēnxī	24
5	把握 bǎwò	掌握 zhǎngwò	24
6	摆 bǎi	放 fàng	25
7	包含 bāohán	包括 bāokuò	25
8	保存 bǎocún	保留 bǎoliú	26
9	抱 bào	拥抱 yōngbào	27
10	辩论 biànlùn	争论 zhēnglùn	27
11	表达 biǎodá	表示 biǎoshì	28
12	参加 cānjiā	参与 cānyù	28
13	产生 chǎnshēng	生产 shēngchǎn	29
14	承担 chéngdān	承受 chéngshòu	30
15	持续 chíxù	继续 jìxù	30
16	重复 chóngfù	反复 fǎnfù	31
17	出席 chūxí	参加 cānjiā	31
18	促进 cùjìn	促使 cùshǐ	32
19	答应 dáyīng	同意 tóngyì	32
20	达到 dá dào	到达 dàodá	33
21	打听 dǎtīng	问 wèn	33
22	代表 dàibiǎo	代替 dàitì	34
23	当心 dāngxīn	小心 xiǎoxīn	34
24	挡 dǎng	拦 lán	35
25	到 dào	到达 dàodá	35
26	等 děng	等待 děngdài	36
27	读 dú	念 niàn	36
28	度过 dùguò	过 guò	37
29	兑换 duìhuàn	换 huàn	37
30	发明 fā míng	发现 fāxiàn	38
31	发生 fāshēng	产生 chǎnshēng	38
32	反映 fǎnyìng	反应 fǎnyīng	39
33	妨碍 fāng'ài	影响 yǐngxiǎng	39
34	仿佛 fǎngfú	好像 hǎoxiàng	40
35	分别 fēnbié	告别 gàobié	40
36	否定 fǒudìng	否认 fǒurèn	41
37	辅导 fǔdǎo	指导 zhǐdǎo	41
38	改革 gǎigé	改进 gǎijìn	42
39	感受 gǎnshòu	感觉 gǎnjué	42
40	感谢 gǎnxiè	感激 gǎnjī	43

41	搞 gǎo	弄 nòng	44	
42	鼓励 gǔlì	鼓舞 gǔwǔ	44	
43	观察 guānchá	看 kàn	45	
44	喊 hǎn	叫 jiào	45	
45	忽视 hūshì	轻视 qīngshì	46	
46	幻想 huànxiǎng	梦想 mèngxiǎng	46	
47	挤 jǐ	拥挤 yōngǐ	47	
48	集合 jíhé	集中 jízhōng	47	
49	假装 jiǎzhuāng	装 zhuāng	48	
50	建立 jiànli	成立 chénglì	48	
51	建设 jiànshè	建筑 jiànzhù	49	
52	交换 jiāohuàn	换 huàn	49	
53	交流 jiāoliú	交换 jiāohuàn	50	
54	交际 jiāojiè	交流 jiāoliú	50	
55	教育 jiàoyù	培养 péiyang	51	
56	接待 jiēdài	招待 zhāodài	51	
57	节省 jiéshěng	节约 jiéyuē	52	
58	决定 juédìng	决心 juéxīn	52	
59	看 kàn	看望 kànwàng	53	
60	靠 kào	凭 píng	54	
61	利用 liyòng	使用 shǐyòng	54	
62	领导 lǐngdǎo	指导 zhǐdǎo	55	
63	旅行 lǚxíng	旅游 lǚyóu	游览 yóulǎn	55
64	面对 miànduì	面临 miànlín	56	
65	碰 pèng	撞 zhuàng	57	
66	期待 qīdài	等待 děngdài	57	
67	去世	死 sǐ	58	
68	缺乏 quēfá	缺少 quēshǎo	58	
69	确定 quèdìng	确认 quèrèn	59	
70	生长 shēngzhǎng	成长 chéngzhǎng	59	
71	实现 shíxiàn	完成 wánchéng	60	
72	提问 tíwèn	询问 xúnwèn	60	
73	体现 tǐxiàn	表现 biǎoxiàn	61	
74	体验 tǐyàn	体会 tǐhuì	61	
75	推荐 tuījiàn	介绍 jièshào	62	
76	维修 wéixiū	修理 xiūlǐ	62	
77	吸收 xīshōu	吸取 xīqǔ	63	
78	显得 xiǎndé	显示 xiǎnshì	63	
79	想念 xiǎngniàn	想 xiǎng	64	
80	欣赏 xīnshǎng	喜欢 xǐhuān	64	
81	要求 yàoliú	请求 qǐngqiú	65	
82	迎接 yíngjiē	接 jiē	66	
83	赞成 zànchéng	同意 tóngyì	66	

84	制造 zhìzào	制作 zhìzuò	67
85	转变 zhuǎnbiàn	改变 gǎibiàn	67
86	组织 zǔzhī	安排 ānpái	68
87	尊敬 zūnjìng	尊重 zūnzhòng	68

10. Závěr

Cílem práce bylo podrobněji popsat vybraná slovesa, poukázat na rozdíly v jejich použití a vytvořit příručku pro studenty usilující o úspěšné zvládnutí jazykové zkoušky z čínského jazyka HSK 5. Celkem bylo vybráno 87 hesel, z nichž každé obsahovalo porovnání dvou či více sloves. U sloves byl uveden jejich překlad, pinyin, kolokace a příkladové věty. Slovesa byla porovnána a na konci každého hesla bylo poukázáno na rozdíl v jejich použití. V následujících odstavcích budou shrnuty typické rozdíly mezi danými slovesy.

Prvním častým rozdílem u sloves je, zda se pojí, či nepojí s předmětem. Mluvíme zde o slovesech tranzitivních a intranzitivních. Heslo č. **35** 分别 fēnbié a 告别 gào bié je příkladem, kdy se jedno ze sloves nepojí s předmětem a lze jej snadněji rozpoznat od srovnávaného slovesa. U některých hesel lze vidět, že se slovesa liší v tom, jestli předmětem k daným slovesům jsou konkrétní či abstraktní podstatná jména, např. u hesel č. **13** 产生 chǎnshēng a 生产 shēngchǎn, **20** 达到 dá dào a 到达 dào dá. Dále se slovesa mohou lišit tím, zdali se vztahují k osobám nebo věcem, např. heslo č. **7** 包含 bāohán a 包括 bāokuò. Předmětem k některým slovesům mohou být i jiné slovní druhy, např. adjektiva a slovesa, např. heslo č. **11** 表达 biǎodá a 表示 biǎoshì, předmět srovnávaných sloves tuto funkci mít nemusí. Lze je tak od sebe odlišit.

Druhým častým rozdílem je forma, v jaké se slovesa častěji vyskytují. Mluvíme zde o mluvené a psané formě jazyka. U hesel č. **12** 参加 cānjiā a 参与 cānyù, **25** 到 dào a 到达 dào dá se jedno ze sloves vyskytuje spíše v mluveném jazyce, kdežto druhé spíše v jazyce psaném. Slovesa u hesel č. **33** 妨碍 fǎng'ài a 影响 yǐngxiǎng, **73** 体现 tǐxiàn a 表现 biǎoxiàn se dále mohou lišit tím, mají-li pochvalný nebo pejorativní význam.

Hesla č. **37** 辅导 fǔdǎo a 指导 zhǐdǎo, **42** 鼓励 gǔlì a 鼓舞 gǔwǔ se liší aktérem slovesa, tj. jestli je jím nějaká věc, záležitost, osoba, či má sloveso dokonce více aktérů. Srovnávaná slovesa lze poté ve větě od sebe snadněji rozpoznat.

Často se stane, že jedno ze srovnávaných sloves může být i jiným slovním druhem, např. adjektivem, zatímco druhé nikoliv. Ve větě má poté více použití a významů a lze jej snadněji rozpoznat. Došlo tak u hesel č. **16** 重复 chóngfù 反复 fǎnfù, **22** 代表 dài biǎo a 代替 dài tì.

Méně častý rozdíl u srovnávaných sloves se objevil v heslech č. **16** 重复 chóngfù a 反复 fǎnfù, **59** 看 kàn a 看望 kànwàng. Tímto rozdílem je duplikace. Jedno ze sloves lze duplikovat, kdežto druhé nikoliv.

Nakonec bych rád zmínil i heslo č. **71** 实现 shíxiàn 完成 wánchéng. Jedná se o případ, kdy srovnávaná slovesa mají odlišný význam, přibírají jiné předměty a mají i rozdílná použití. S největší pravděpodobností se zde jedná o chybné zaměnění sloves z důvodu podobného překladu.

11. Resumé

The aim of this thesis was to analyze verbs of the HSK level 5 exam. This thesis is divided into two parts. Before the first theoretical part, there are methods and materials used for the thesis. The first theoretical part introduces the HSK exam and some of its aspects and then namely HSK level 5. At the end of this chapter, there are other Chinese language tests. The next part examines Czech and Chinese verbs, synonyms, and the problem of learning synonyms. The last part shows one headword to give proper instructions on how to use this verb guide. The practical part consists of an examination of the chosen verbs, using phrases, sentence examples, and analysis. This part helps the reader with determining which verb he/she should use in which situation. The analysis showed that some of the verbs differ significantly from the verbs, they are being compared to. Sometimes is because their pronunciation is similar.

Key words: HSK exam, HSK 5, verbs, synonyms

11. Seznam literatury

1. Švarný Oldřich a Uher David (2014). „Prozodická gramatika čínštiny.“ Olomouc: *Univerzita Palackého v Olomouci*. ISBN 9788024442051.
2. Yang Jizhou 杨寄洲 a Jia Yongfen 贾永芬 (2005). 1700 Dui jinyici yuyongfa duibi 1700 对近义词语用法对比 [1700 Groups of frequently used Chinese synonyms]. Beijing: *Beijing yuyan daxue chubanshe* 北京语言大学出版社. ISBN 9787561912652.
3. Liu Hongyan 刘虹艳, Zheng Lihui 郑丽慧 (ed.) (2014). „Xin HSK cihui tupo 5 ji 新 HSK 词汇突破 5 级 [HSK 5 Vocabulary].“ Beijing: *Waiyu jiaoxue yu yanjiu chubanshe* 外语教学与研究出版社. ISBN 9787513571135.
4. Jiang Liping 姜丽萍, Liu Chang 刘畅, Lu Jiang 鲁江 (2015). „HSK biao zhun jiao cheng 5 shang HSK 标准教程 5 上 [HSK Standard Course 5 A].“ Beijing: *Beijing yuyan daxue chubanshe* 北京语言大学出版社. ISBN 9787561940334.
5. Jiang Liping 姜丽萍, Liu Chang 刘畅, Lu Jiang 鲁江 (2015). „HSK biao zhun jiao cheng 5 xia HSK 标准教程 5 下 [HSK Standard Course 5 B].“ Beijing: *Beijing yuyan daxue chubanshe* 北京语言大学出版社. ISBN 9787561942451.
6. Liu Yun 刘云, Tang Yuanhua 唐娟华 (ed.) (2014). „Xin HSK cihui jing jiang jing lian (wu ji) 新 HSK 词汇 精讲精练 (五级) [Vocabulary for new HSK level 5].“ Beijing: *Beijing daxue chubanshe* 北京大学出版社. ISBN 9787301219263.
7. Yu Ning 余宁, Chen Xiaoyan 陈晓燕, Zhang Bin 张斌, Liu Ying 刘瑛 (přel.) (2009). „Zhongguoren de gushi 中国人的故事 [Stories of the Chinese].“ Beijing: *Beijing yuyan daxue chubanshe* 北京语言大学出版社. ISBN 9787561925157.
8. Meng Cong 孟琮 et al. (2003). „Hanyu Dongci Yongfa Cidian 汉语动词用法词典 [Chinese verbs usage].“ Beijing: *Shangwu yinshuguan* 商务印书馆. ISBN 7100022452.

9. Lü Shuxiang 吕叔湘 et al. (2004). „Xiandai hanyu babaici 现代汉语八百词 [Modern Chinese eight hundred words].“ Beijing: *Shangwu yinshuguan* 商务印书馆. ISBN 7100021979.
10. VOCHALA, Jaromír (2003). „Čínsko-český česko-čínský slovník.“ Praha: *LEDA*. ISBN 8073350114.
11. Zhongguo kexueyuan yuyan yanjiusuo cidian bianjishi 中国科学院语言研究所词典编辑室 (2005) „Xiandai Hanyu Cidian 现代汉语词典 [Contemporary Chinese Dictionary].“ Beijing: *Shangwu yinshuguan* 商务印书馆. ISBN 9787100124508.
12. Zaoju cidian 造句词典 [Web Dictionary]. *Ichacha* [online]. [cit. 2021–03–23]. Dostupné z: www.ichacha.net/
13. Zaojvwang 造句网. *Zaojv* [online]. [cit. 2021–03–23]. Dostupné z: <https://zaojv.com/>
14. Pleco [software]. Verze 3.2.52. © 2001–2017 [cit. 2021–02–12]. Dostupné také z: <https://www.pleco.com/>
15. Slovník Čínsko-Český. Čínština pro praxi: Slovník [online]. 2017 [cit. 2021–02–12]. Dostupné z: <http://slovník.cinstina.upol.cz/>
16. Bawo he yhangwo d qubie fulianxi zu da'an” 把握”和“掌握”的区别附练习与答案. *华语网* [online]. [cit. 2021–6–20]. Dostupné z: <https://www.thn21.com/>
17. *Chinesetest* [online]. 汉考国际 [Hànkǎo guójì], © 2013–2016 [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: <http://www.chinesetest.cn>
18. Official statements from FaCh. *Fachverband Chinesisch e.V.* [online]. [cit. 2021-6-15]. Dostupné z: <https://www.fachverband-chinesisch.de/derverband/offizielle-statements>
19. HSK 五级 [HSK wǔ jí]. In: *Chinesetest* [online]. 汉考国际 [Hànkǎo guójì], © 2013-2016 [cit. 13.2.2021]. Dostupné z: <http://www.chinesetest.cn/gosign.do?id=1&lid=0#>
20. 考试介绍——汉语考试服务网：汉语水平考试 HSK [Kaoshi jieshao——Hanyu kaoshi fuwuwang: Hanyu shuiping kaoshi HSK]. In: *Chinesetest* [online]. 汉考国际 [Hankao guoji], © 2013-2016 [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: <http://www.chinesetest.cn/gosign.do?id=1&lid=0#>

- 21.** T.O.C.F.L.: Test Of Chinese as a Foreign Language. In: *Education Division of Taipei Economic and Cultural Office in Los Angeles* [online]. [cit. 2021-06-15]. Dostupné z: <http://www.tw.org/tocfl/>
- 22.** ČECHOVÁ MARIE A KOL (1996). *Čeština-řeč a jazyk*. Praha: ISV nakladatelství, ISBN 80-85866-12-9
- 23.** Švarný, O. (1998). *Hovorová čínština v příkladech III*. [Colloquial Chinese in Sentence Examples III.]. Olomouc: Palacký University.
- 24.** Liu Yuehua 刘月华, Pan Wenyu 潘文娱, Gu Wei 故桦 (2020). *Practical Grammar of Modern Chinese I: Overview and Notional Words*. Beijing: Shangwu yinshuguan 商务印书馆 10.4324/9781003096832.